

AS FARMI PIIMATÖÖSTUS

2018. aasta auditeeritud konsolideeritud
majandusaasta aruanne

Aruandeperioodi algus	1. jaanuar 2018
Aruandeperioodi lõpp	31. detsember 2018
Äriühingu ärinimi	AS Farmi Piimatööstus
Registrikood	10928619
Aadress	Linda 15, 41536 Jõhvi, Ida-Virumaa, Eesti
Telefon	+372 33 21404
E-post	piim@farmi.ee
Koduleht	www.farmi.ee
Tegevusala	Värske piima töötlemine, rõõsa koore tootmine Juustu- ja kohupiima tootmine Muude piimatoodete tootmine Valmistoitude tootmine (EMTAK 2008 kood 1051)
Audiitor	Ernst&Young Baltic AS
Majandusaasta aruandele	Sõltumatu audiitori aruanne
lisatud dokumendid	Kasumi jaotamise ettepanek

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE.....	4
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	7
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE.....	8
KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE	9
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	10
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	11
RAAMATUPIDAMISE ARUANDE LISAD	12
1. Kontserni andmed.....	12
2. Uute ja muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine	12
3. Kasutatud arvestuspõhimõtted.....	16
4. Kriitilise tähtsusega raamatupidamisotsused, peamised ebakindluse allikad ja riskid	28
5. Tütar-ja sidusettevõtted	35
6. Materiaalne põhivara	37
7. Kinnisvarainvesteeringud.....	39
8. Immateriaalne põhivara	40
9. Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud.....	42
10. Varud.....	43
11. Nõuded ja ettemaksed.....	44
12. Raha ja raha ekvivalendid	45
13. Aktsiakapital.....	45
14. Laenukohustused	47
15. Saneerimiskava.....	48
16. Võlad ja ettemaksed	50
17. Tulu kliendilepingutest	51
18. Müüdud toodangu kulu.....	52
19. Turustuskulud.....	53
20. Üldhalduskulud	53
21. Muud äritulud	53
22. Muud ärikulud	54
23. Finantstulud ja -kulud	54
24. Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised.....	55
25. Rendid	55
26. Sihtfinantseerimine.....	57
27. Tehingud seotud osapooltega	57
28. Õiglase väärtuse hindamine.....	59
29. Bilansipäeva järgsed sündmused	60
30. Emaettevõtte konsolideerimata aruanded nagu need on nõutud Eesti Raamatupidamise Seaduses	61
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	65

TEGEVUSARUANNE

Farmi Piimatööstus AS (edaspidi „Farmi“ ning üheskoos konsolideerimisgrupi teiste ettevõtetega „Kontsern“) on üks Eesti suurimaid toiduainetetööstusi.

Kontserni põhitegevusala on toorpiima kokkuost, piimatoodete valmistamine ja müük. Kontserni tootmisüksused asuvad Jõhvis, Viljandis, Põlvas ja Annikveres. Kontserni konsolideerimisgruppi kuuluvad lisaks emaettevõttele:

Tere AS	tütarettevõte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük
Meieri Transport AS	tütarettevõte	100%	Eesti	toorpiima transport
Estonian Dairy OÜ	tütarettevõte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük
Eesti Piimatööstus OÜ	tütarettevõte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük
Viljandi Dairy OÜ	tütarettevõte	100%	Eesti	piimatoodete tootmine ja müük

2017. aasta suve seisuga oli Farmi mahulise turuosa järgi turul teisel positsioonil, jäädes turuliidrist vaid paari protsendipunkti võrra maha. 4. juulil 2017 rahaldas Konkurentsiamet AS-i Maag Grupp koondumistaotluse AS-i Tere ja AS-i Farmi Piimatööstus kohta ning 18. juulil 2017 omandas AS Farmi Piimatööstus 100%-se osaluse Teres. AS Tere tulemused kajastatakse Farmi konsolideeritud majandusaasta aruandes alates augustist 2017.

Kontserni kogukäive majandusaastal oli 108 miljonit eurot, kasvades aastaga 44,3 %. Ekspordi osakaal kogukäibes oli 21 miljonit eurot ehk 19,4 % ja kokku eksporditi piimatootmeid 20 erinevasse riiki üle maailma. Aasta suurimate saavutuste hulka kuuluvad nii ekspordi alustamine Rootsi suurimale kaubandusketile ICA kui ka ekspordi taaskäivitamine Jaapanisse. Linnapiimatoodete sektoris, ja seda nii oma brändi kui *private label* tootete osas, on meie suurimateks ekspordipartneriteks jätkuvalt naabrid Soome ja Läti.

2018. aasta oli Farmi jaoks edukas ja tiitliterohke. Meil on rõõm, et Farmi kaubamärk jõudis Kantar Emori uuringus Eesti inimestele enim meeldivate brändide edetabelis esikümnesse, platseerudes seitsmendale kohale ja tehes aastatagusega võrreldes olulisima positsioonitõusu. Samuti tunnustas meid Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Eesti suurima ettevõtluskonkursi Konkurentsivõimelisima toiduainetööstuse ettevõtte tiitliga. Mare Raja, kes juhib Annikvere juustutsehhi, sai Toiduliidu poolt Südamega tegija auhinna.

Piimakategorias on Farmi Eesti turu liider, omades üle 40 % turuosa. Edu on toonud just täispiimad erinevates formaatides, millega alustati uut kategooria trendi Eestis. Suve hakul lansseeriti Eesti turul esimesena soolased keefirid – külmsupp punapeedi ja hapukurgi tükkidega, mis võeti tarbijate poolt väga hästi vastu.

Eestimaiste traditsioonide edasikandjana tõime turule ka peti purepakis, mida saatis suur edu. Suve lõpul tulime välja uute võileivamääretega, mida on tarbijal võimalik valida toor- ja määrdemuustude kõrval kergemaks võileivakatteks.

2018. aasta Eesti Parimaks Piimatooteks tunnistati Toiduliidu konkursil Farmi Skyr AB jook. Sari sai 2018. aasta jooksul täiendust uute maitsete näol, ühendades skyri ja AB ehk atsidoofiil- ja bifidobakteritega rikastatud jookide head omadused ning põnevad maitSED.

Farmi tütaretevõtte Tere poolt lansseeriti 2018. aasta kevadel FIT! toodete sari, kus on kasutatud suhkru asemel looduslikku magustajat Stevia. Tere FIT! sari on loodud teadlikule spordiharrastajale, kes soovib toitumisse kaasata valgurikkaid ning suhkruvaeseid vahepalasid. Väga edukaks on osutunud FIT! sarja proteiinipudingud ja -kohupiimad, millele lisandusid aasta lõpus FIT! kohukesed.

Investeeringud

Kontsern investeeris majandusaastal põhivarasse 1,72 miljonit eurot (2017: 0,7 miljonit eurot). Suurimateks investeeringuteks aruandeaastal olid jääveevõimsuse suurendamine Jõhvi tehases, Tere punaselt piimapakilt splindi eemaldamiseks tehtud tehnoloogilised täiendused Põlva üksuses ja piimakogumisauto soetamine.

Inimesed

Majandusaasta keskmine töötajate arv oli 562 töötajat ning tööjõukulude kogusumma 10,4 miljonit eurot. 2017. aasta keskmine töötajate arv oli 354 töötajat ning tööjõukulud 6,2 miljonit eurot.

31. detsember 2018 seisuga oli Kontsernil 571 töötajat (31.12.2017: 538 töötajat).

Peamised finantsnäitajad

Näitaja	mõõtühik	2018	2017
Müügitulu	EUR '000	108 025	74 877
Müügitulu kasv	%	44,3%	84,7%
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja [käibevara / lühiajalised kohustused]		0,82	0,9
Äritegevuse EBITDA [amortisatsiooni, intressi- ja maksude ja erakorraliste tulude-kulude eelne tegevuskasum]	EUR '000	9 197	4 785
Äritegevuse EBITDA marginaal [äritegevuse EBITDA / müügitulu]	%	8,5%	6,4%
EBITDA [amortisatsiooni, intressi- ja maksueelne tegevuskasum]	EUR '000	8 800	3 637
Puhaskasum	EUR '000	2 768	1 699
Varade tootlus (ROA) [puhaskasum / keskmine varade maht]	%	3,3%	3,1%
Omakapitali suhtarv [omakapital / varad]	%	26,2%	21,4%
Omakapitali tootlus (ROE) [puhaskasum / keskmine omakapital]	%	14,0%	10,2%

Eesmärgid 2019. aastaks

Olla jätkuvalt tuntud innovatsiooniliidri ja üllatajana piimatoodete turul. Farmi täispiim on olnud eestlaste vaieldamatu lemmikpiim juba aastaid. 2016. aastal võitis Farmi hapendatud täispiim parima piimatoote tiitli, millest inspireerituna lisasime tootele korraliku peotäie marju ja saimegi valmis imemaitsvad ja eriti kasulikud hapendatud täispiimasmuutid. Plaanis on täiendada 2018. aasta suve menukaima toidulaudade vallutaja – kerge külmsupi valikut uue maitsega ja pett kui traditsiooniline piimatoode saab 2018. aasta eduloost tiivustatuna poeriiulile uuendusmeelsed kaaslased – maitsestatud petid. Farmi maailmamaitsete sari, kuhu juba kuuluvad rjazenka ja kreeka jogurt, on saamas laiendust traditsioonilise Türgi joogi Airani näol.

Eestlaste toitumine ja tervis on meie südameasjaks ning inimeste harimine tasakaalustatud toitumise osas on meie jaoks väga oluline teema. Aprillis 2019 kirjutasid nii Farmi Piimatööstus kui ka Tere koos teiste Eesti toidu- ja joogitootjatega alla hea tahte leppele, millega kinnitatakse oma järjepidevat tööd lisatud suhkrute vähendamiseks toodetes.

Farmi on 2019. aasta Kohvifestivali ametlik partner.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
VARAD			
Pikaajalised varad			
Materiaalne põhivara	6	29 644 658	32 340 601
Kinnisvarainvesteeringud	7	850 000	850 000
Immateriaalne põhivara	8	34 522 212	34 661 564
Pikaajalised finantsinvesteeringud	5,9	1 636	1 636
Pikaajalised nõuded	9	1 441 786	1 443 808
Pikaajalised varad kokku		66 460 292	69 297 609
Käibevara			
Varud	10	4 978 465	4 820 266
Nõuded ja ettemaksed	11	5 019 798	7 855 639
Raha ja raha ekvivalendid	12	4 298 138	3 959 988
Käibevara kokku		14 296 401	16 635 893
VARAD KOKKU		80 756 693	85 933 502
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED			
Omakapital			
Aktiivkapital	13	2 095 664	2 095 664
Ülekurss		1 735 286	1 735 286
Kohustuslik reservkapital		194 931	194 931
Muud reservid		63 912	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum		17 040 655	14 272 674
Omakapital kokku		21 130 448	18 362 467
Pikaajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksed	16	1 446 545	207 242
Laenukohustused	14	35 970 767	40 436 879
Sihtfinantseerimine	26	39 526	50 306
Saneerimiskava kohustused	15	4 665 487	9 109 819
Pikaajalised kohustused kokku		42 122 325	49 804 246
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksed	16	12 114 952	13 664 723
Laenukohustused	14	5 388 968	4 102 066
Lühiajalised kohustused kokku		17 503 920	17 766 789
Kohustused kokku		59 626 245	67 571 035
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU		80 756 693	85 933 502

KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE

	Lisa	2018	2017
Tulu kliendilepingutest	17	108 025 069	0
Müügitulu	17	0	74 876 767
Müüdud toodangu kulu	18	-88 225 825	-63 087 538
Brutokasum		19 799 244	11 789 229
Turustuskulud	19	-12 528 311	-8 282 070
Üldhalduskulud	20	-2 993 352	-3 041 172
Muud äritulud	21	223 658	118 278
Muud ärikulud	22	-106 577	-99 226
Ärikasum		4 394 662	485 039
Finantstulud	23	58 132	1 618 157
Finantskulud	23	-1 684 813	-329 012
Kasum enne maksustamist		2 767 981	1 774 184
Tulumaksukulu		0	-75 000
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		2 767 981	1 699 184
Muu koondkasum		0	0
ARUANDEAASTA KOONDKASUM		2 767 981	1 699 184

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

	Aktiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 01. jaanuar 2017	1 948 950	0	194 931	63 912	12 873 490	15 081 283
Aktiakapitali suurendamine	146 714	1 735 286	0	0	0	1 882 000
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	1 699 184	1 699 184
Muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	0	0	1 699 184	1 699 184
Väljakuulutatud dividend	0	0	0	0	-300 000	-300 000
Seisuga 31. detsember 2017	2 095 664	1 735 286	194 931	63 912	14 272 674	18 362 467
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	2 767 981	2 767 981
Muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	0	0	2 767 981	2 767 981
Seisuga 31. detsember 2018	2 095 664	1 735 286	194 931	63 912	17 040 655	21 130 448

Täiendav teave aktiakapitali kohta on toodud lisas 13.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

	Lisa	2018	2017
<i>Rahavoog äritegevusest</i>			
Puhaskasum		2 767 981	1 699 184
<i>Korrigeerimised:</i>			
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	6	4 218 233	2 914 914
Immateriaalse vara amortisatsioon ja väärtuse langus	8	187 362	237 200
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	7	0	1 855
Kasum/-kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	6,8	9 016	-33 852
Finantskulud		1 684 813	329 012
Finantstulud		-58 132	-1 618 157
Muud korrigeerimised		-25 540	80 624
Rahavoog äritegevusest enne käibekapitali muutusi		8 783 733	3 610 780
Nõuete ja ettemaksude muutus		2 677 467	-125 290
Varude muutus	10	-158 199	692 131
Võlgade ja ettemaksude muutus		-4 718 217	-3 637 974
Rahavoog äritegevusest kokku		6 584 785	539 647
<i>Rahavoog investeerimistegevusest</i>			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost	6,8	-1 038 629	-392 724
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük müügihinnas	6,8	203 523	83 898
Kapitalirendi nõuete laekumised	11	2 977	26 414
Tütarettevõtte soetuse rahavoog		0	2 005 333
Tasutud muude finantsinvesteeringute soetamisel		-251 371	0
Laekunud muude finantsinvesteeringute müügist		255 827	0
Saadud intressid		2 812	2 763
Rahavoog investeerimistegevusest kokku		-824 861	1 725 684
<i>Rahavoog finantseerimistegevusest</i>			
Saadud laenud	14	105 000	0
Laenude tagasimaksed	14	-2 240 123	-112 303
Faktooringkohustuse muutus	14	-932 300	932 300
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	14	-899 521	-823 053
Aktsiate emiteerimine	13	0	146 714
Laekumised sihtfinantseerimisest	26	0	47 937
Makstud intressid		-1 526 110	-75 458
Makstud dividendid		0	-300 000
Makstud ettevõtte tulumaks		0	-75 000
Muud rahavood finantseerimistegevusest		71 280	38 889
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku		-5 421 774	-219 974
RAHAVOOD KOKKU		338 150	2 045 357
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		3 959 988	1 914 631
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		4 298 138	3 959 988

RAAMATUPIDAMISE ARUANDE LISAD

1. Kontserni andmed

Kontserni konsolideeritud finantsaruanded 31. detsembril 2018 lõppenud aasta kohta on avaldamiseks heaks kiidetud 06. mail 2019. a vastavalt juhatuse otsusele. Kontserni aktsionäridel on seaduslik õigus kinnitada need raamatupidamisaruanded või jätta need kinnitamata ja nõuda juhtkonnalt uute koostamist.

Kontsern on piiratud vastutusega äriühing, mis on asutatud ja mille asukoht on Eesti Vabariigis ning mille aktsiad ei ole avalikult kaubeldavad. Kontsern kuulub Eesti ettevõtte Maag Grupp AS kontserni.

Kontserni emaettevõtte on Farmi Piimatööstus AS, registreeritud asukoha aadressiga Linda 15, Jõhvi, Ida-Virumaa. Kontserni kuuluvad:

Tere AS	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine
AS Meieri Transport *	100 % tütarettevõtte	Eesti	transporditeenused
Estonian Dairy OÜ *	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine
Eesti Piimatööstus OÜ *	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine
Viljandi Dairy OÜ *	100 % tütarettevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine

* Osalus läbi tütarettevõtte Tere AS

Tütarettevõtte Eesti Piimatööstus OÜ varasem ärinimi oli Põlva Dairy OÜ.

Kontserni tütarettevõttel Tere AS'il on 24,65 % osalus ettevõtetes Kiosk24 OÜ ja Köök24 OÜ.

AS Farmi Piimatööstus ja tütarettevõtte Tere AS on piimatoodete ja- brändi arendusettevõtted. Kontserni põhitegevuseks on toorpiima ümbertöötlemine valmistoodanguks, toodangu turustamine nii sise- kui välis- turul. Kontserni tootmisüksused asuvad Jõhvis Linda 15, Viljandis Raua 6 ja Põlvas Jaama 20.

2. Uute ja muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine

Muudatused arvestuspõhimõtetes ja avalikustatavas teabes

Arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõigil aruandes esitatud perioodidel, välja arvatud järgnevad uued ja/või muudetud IFRS-id, mida on rakendatud alates 1. jaanuarist 2018:

➤ IFRS 9 „Finantsinstrumendid“

Standardi IFRS 9 lõppversioon koondab kõiki finantsinstrumentide projekti etappe ning asendab standardi IAS 39 ning kõik eelnevad IFRS 9 versioonid. Standard kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku, finantskohustiste raamatupidamisliku kajastamise nõuded, finantsvarade allahindluse reeglistiku ja riskimaandamisarvestuse (*hedge accounting*) erireeglid. Juhtkond on hinnanud standardi mõju ning jõudnud järeldusele, et IFRS 9 ei avaldanud olulist mõju finantsaruandlusele 01.01.2018 seisuga. Finantsvarade klassifitseerimise osas muutus faktooritavate nõuete kajastamine, kuna antud nõudeid hoitakse müügiks, siis ei läbi need finantsvarad ärimudeli testi ning kajastatakse õiglaselt väärtuses läbi kasumiaruande. Varasemalt kajastati antud nõudeid korrigeeritud soetusmaksumuses. Kõik ülejäänud

finantsvarad läbivad ärimudeli testi ning lepinguliste rahavoogude testi ning kajastatakse IFRS 9 järgi korrigeeritud soetusmaksumuses. IFRS 9 ei omanud olulist mõju allahindluste moodustamisele, kuna igapäevase äritegevusega seotud nõuete allahindlused on olnud ajalooliselt ebaolulised. Kontserni nõuded on lühikeste maksetähtaegade ja raha ja raha ekvivalente hoitakse kõrge reitinguga krediidasutustes, seega ei oma ka tulevikku suunatud näitajate hindamine olulist mõju finantsvarade eeldatavale krediidikahjumile.

➤ IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“

Standardiga IFRS 15 kehtestatakse 5-astmeline mudel, mida hakatakse rakendama kliendilepingutest teenitavale tulule sõltumata tegevusalast ja tulutehingu liigist. Standardi nõudmised hakkavad kehtima ka ettevõtte tavapärase tegevuse väljundiks mitteolevate mittefinantsvarade müümisest saadud kasumite ja kahjumite kajastamisele ja mõõtmisele (nt materiaalse või immateriaalse põhivara müügile). Lisaks suurenevad oluliselt avalikustamismõõdet, nt kogutulu jaotuse avalikustamine muutub detailsemaks ning avalikustatakse informatsioon teostamiskohustuste (*performance obligations*) kohta, lepinguvara ja -kohustiste saldode muutused ning peamised juhtkonna hinnangud ja eeldused. Juhtkond on analüüsinud nimetatud muudatuse mõju konsolideeritud finantsaruannetele ning on leidnud, et muudatustel puudub oluline mõju Kontserni aruannetele.

➤ IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“ selgitused

Selgituste eesmärgiks on selgitada IASB kavatsusi IFRS 15 väljatöötamisel. Täpsustatud on teostamiskohustuste identifitseerimist, agendina tegutsemise kriteeriumeid ning litsentsitasude kajastamist. Esimese puhul muudeti 'eraldi identifitseeritava' põhimõtte sõnastust; teise puhul on antud juhiseid hindamiseks, kas ettevõtte tegutseb agendi või põhitöövõtjana, ning kuidas rakendada kontrollipõhimõtet. Litsentside kajastamise osas on lisatud juhised intellektuaalomandi ja litsentsitasude kajastamiseks. Selgitustega antakse ka täiendavaid praktilisi nõuandeid ettevõtetele, kes rakendavad IFRS 15 täielikult tagasiulatuvalt või on valinud osaliselt tagasiulatuva rakendamise. Juhtkond on hinnanud nimetatud muudatuste mõju konsolideeritud finantsaruannetele ning on leidnud, et muudatustel puudub oluline mõju Kontserni aruannetele.

➤ IFRS 2 „Aktsiapõhine makse“ muudatused: klassifitseerimine ja mõõtmine

Muudatustega antakse juhised optsiooni üleandmise tingimuste mõjude arvestamiseks rahas arveldatavate aktsiapõhiste maksete hindamisel ja kajastamisel raamatupidamises, kinnipeetava tulumaksukohustise kajastamiseks tasaarveldatavate aktsiapõhiste maksete puhul ja selliste aktsiapõhiste maksete tingimuste muudatuste kajastamiseks, mille tulemusena muutub aktsiapõhise makse klassifikatsioon rahas arveldatavast omakapitaliinstrumentides arveldatavaks. Juhtkonna hinnangul ei ole muudatustel mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IAS 40 muudatused: reklassifitseerimised kinnisvarainvesteeringuks

Muudatustega täpsustatakse, millal peaks ettevõtte klassifitseerima põhivara, sh lõpetamata põhivara, kinnisvarainvesteeringuks või vastupidi. Kasutusviis muutub, kui vara vastab või enam ei vasta kinnisvarainvesteeringu mõistele ja kasutusviisi muutuse kohta on olemas selge tõendus. Ainuüksi juhtkonna kavatsus kasutusviisi muuta ei ole piisav vara ümberklassifitseerimiseks. Juhtkonna hinnangul ei ole muudatustel mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IFRIC-i tõlgendus 22: välisvaluutatehingud ja ettemaksed

Tõlgendus selgitab välisvaluutas tehtud ettemaksete raamatupidamislikku kajastamist ja katab sellised tehingud, mille puhul ettevõtte kajastab tasutud või saadud ettemaksu tulemusena mittefinantsvara või -kohustise enne soetatud vara, kulu või tulu kajastamist. Muudatuse kohaselt on tehingu kuupäevaks, mille alusel määrata kasutatav valuutakurss, sellise ettemaksuvara või ettemakstud tulu kajastamise kuupäev. Kui ettemakseid tehakse mitmes osas, tuleb ettevõttel määrata tehingu kuupäev iga sellise

saadud või tasutud ettemakse kohta eraldi. Juhtkonna hinnangul puudub muudatustel oluline mõju Kontserni finantsaruannetele.

IFRS-ide täiendused

- IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2014–2016“. Juhtkonna hinnangul puudub muudatustel mõju Kontserni finantsaruannetele.
 - **IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühisettevõtetesse“.** Muudatustega selgitatakse, et riskikapitaliettevõtetal ja muudel kvalifitseeruvatel ettevõtetel on võimalus esialgsel arvele võtmisel otsustada kajastada investeeringut õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande ning seda on võimalik otsustada iga investeeringu puhul eraldi ehk rakendada investeeringupõhiselt.

Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud ega ennetähtaegselt rakendatud standardid

➤ IFRS 16 „Rendiarvestus“

Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Standardiga IFRS 16 kehtestatakse rentide kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted mõlemale lepingupoolele, st nii kliendile (rentnikule) kui ka teenuseosutajale (rendileandjale). Uue standardi kohaselt peavad kajastama rentnikud suurema osa rentidest oma finantsaruannetes. Kui mõned erandid välja arvata, kajastatakse kõiki rente ühtse mudeli alusel. Kontsern plaanib kasutada lihtsustatud üleminekureegleid, rakendades IFRS 16 osaliselt tagasiulatuvalt. Rendimaksed diskonteeritakse kasutades alternatiivset laenuintressimäära, mida Kontsern peaks maksma kui ta finantseeriks sarnase vara kasutusõiguse ostu laenuga. Rendiperioodi määramisel on lähtutud IFRS 16 juhenditest. Renditavat vara („vara kasutusõigust“) kajastatakse soetusmaksumuse meetodil, millest on maha arvatud amortisatsioon ja vara väärtuse langus. Amortisatsiooniperiood võrdub üldjuhul rendiperioodiga. Rendileandjate jaoks jääb rentide kajastamine suures osas muutumatuks. Mõju Kontserni jaotamata kasumile puudub. Juhtkonna hinnangul kasvab varade maht seisuga 01.01.2019 Kontserni bilansis 1 377 tuhande euro võrra ja kohustuste maht samuti 1 377 tuhande euro võrra. Muudatuste mõju 2019. aasta kasumiaruandele on juhatkonna hinnangul ebaoluline.

➤ IFRS 10 „Konsolideeritud finantsaruanded“ ja IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühisettevõtetesse“ muudatused: varade müügi ja üleandmise tehingud investori ja tema sidus- või ühisettevõtete vahel

Muudatustes käsitletakse ebakõlasid IFRS 10 ja IAS 28 nõuete vahel, mis puudutavad varade müügi ja üleandmise tehinguid investori ja tema sidus- või ühisettevõtete vahel. Muudatuste tulemusena kajastatakse kasumeid ja kahjumeid äritegevuseks kvalifitseeruvate varadega tehtavate tehingute puhul täies ulatuses (sõltumata sellest, kas neid hoitakse tütarettevõttes või mitte). Kasumeid ja kahjumeid äritegevuseks mitte kvalifitseeruvate varadega tehtavate tehingute puhul kajastatakse osaliselt ka siis, kui kõnealuseid varasid hoitakse tütarettevõttes. 2015. aasta detsembris lükkas IASB muudatuse jõustumise kuupäeva määramata ajaks edasi, et oodata ära oma kapitaliosaluse meetodit käsitleva uuringu tulemused. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IFRS 9 muudatus: negatiivse hüvitisega ettemaksed

Muudatust kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatusega lubatakse kajastada finantsvara, mille lepingutingimused lubavad või nõuavad, et lepingupool maksaks või saaks lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral mõistlikus suuruses hüvitist (st vara omaniku seisukohalt vaadatuna tekiks nii 'negatiivne hüvitis'), korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtuses muu koondkasumi kaudu. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IAS 28 muudatused: pikaajalised osalused sidus- ja ühissettevõtetes

Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatustega käsitletakse seda, kas pikaajalisi osalusi sidus- ja ühissetevõtetes, mis moodustavad sisuliselt osa netoinvesteeringust kõnealustesse sidus- või ühissetevõtetesse, tuleks mõõta (ja nende väärtuse langust kajastada) vastavalt standardile IFRS 9 või IAS 28 või tuleks neid rakendada kombineeritult. Muudatustega täpsustatakse, et kapitaliosaluse meetodil mittekajastatavate pikaajaliste osaluste kajastamisel kohaldab ettevõtte esmalt standardit IFRS 9 ning alles seejärel standardit IAS 28. Standardi IFRS 9 rakendamisel ei arvesta ettevõtte seega pikaajaliste osaluste bilansilise väärtuse korrigeerimisega, mis standardi IAS 28 rakendamisel tekib. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IFRIC-i tõlgendus 23: ebakindlus tulumaksu kajastamisel

Tõlgendust kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Tõlgenduses käsitletakse tulumaksu kajastamist juhtudel, kus maksustamisviisile omane määramatus mõjutab standardi IAS 12 rakendamist. Tõlgenduses antakse suuniseid ebamääraste maksustamisviiside eraldi ja koos kajastamise, maksuhalduri kontrolli, ebakindluse kajastamiseks sobiva meetodi valimise ning asjaolude muutumise kajastamise kohta. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IAS 19 muudatus: plaani muutmine, kärpimine või arveldamine

Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatustega pannakse majandusüksustele kohustus uuendada aktuaalseid eeldusi, et teha pärast plaani muutmist, kärpimist või arveldamist kindlaks jooksva tööalase teenistuse kulutus ning netointress ülejäänud aruandlusperioodiks. Samuti täpsustatakse muudatustega seda, kuidas mõjutab plaani muutmine, kärpimine või arveldamine vara ülemmäära rakendamist. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.

➤ IFRS-ide kontseptuaalne raamistik

2018. aasta 29. märtsil andis IASB välja finantsaruandluse muudetud kontseptuaalse raamistiku, millega pannakse paika finantsaruandluse ja standardite kehtestamise üldised põhimõtted ning antakse juhiseid aruannete koostajatele ühetaoliste arvestusmeetodite väljatöötamiseks ning nõuandeid ka teistele standardite mõistmiseks ja tõlgendamiseks. Kontseptuaalse raamistikuga koos andis IASB välja ka eraldi lisadokumendi „IFRS-ides esinevate kontseptuaalse raamistiku viidete parandused“, milles on toodud ära muudatused asjakohastes standardites, et uuendada neis esinevaid viiteid finantsaruandluse muudetud kontseptuaalsele raamistikule. Selle eesmärk on olla muudetud kontseptuaalsele raamistikule üleminekul abiks ettevõtetele, kes kasutavad kontseptuaalset raamistikku arvestuspõhimõtete väljatöötamiseks olukordades, kus ükski IFRS konkreetse tehingu kajastamist ei reguleeri. Aruannete koostajate puhul, kes kasutavad kontseptuaalset raamistikku arvestuspõhimõtete väljatöötamiseks, kohaldatakse uut raamistikku 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele.

➤ IFRS 3 „Äriühendused“ muudatused

IASB andis välja IFRS 3 muudatused, millega täpsustatakse 'äritegevuse' definitsiooni, et lahendada probleeme, mis on tekkinud majandusüksustel olukordades, kus neil on vaja teha kindlaks, kas omandatud on äritegevus või vararühm. Muudatusi kohaldatakse äriühendustele ja varadele, mille omandamise kuupäev on 1. jaanuaril 2020 või hiljem algaval aruandlusperioodil, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.

- IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IAS 8 „Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused: mõiste 'oluline' definitsioon
Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatustega täpsustatakse mõiste 'oluline' definitsiooni ning selle kasutamist. Uue definitsiooni kohaselt loetakse informatsioon oluliseks, kui võib põhjendatult eeldada, et selle väljajätmine, väärkajastamine või varjamine võiks mõjutada otsuseid, mida üldotstarbeliste finantsaruannete esmased kasutajad konkreetse aruandva majandusüksuse finantsaruannetes sisalduva finantsteabe alusel teevad. Samuti on täiendatud definitsiooniga kaasnevaid selgitusi. Muudatustega tagatakse ka see, et mõistet kasutatakse kõigis IFRS-ides samas tähenduses. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.
- **IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2015–2017“.** Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Kõnealuseid muudatusi pole EL veel heaks kiitnud. Juhtkond ei ole veel hinnanud muutuste mõju Kontserni finantsaruannetele.
 - **IFRS 3 „Äriühendused“ ja IFRS 11 „Ühised ettevõtmised“.** Standardi IFRS 3 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse üle kontrolli, tuleb tema varasem osalus kõnealuses äritegevuses ümberhinnata. Standardi IFRS 11 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse läbi ühise kontrolli, tema varasemat osalust kõnealuses äritegevuses ümber ei hinnata.
 - **IAS 12 „Tulumaks“.** Muudatustega täpsustatakse, et omakapitali alla liigitatud finantsinstrumentide maksetega seotud tulumaksukohustist tuleb kajastada vastavalt sellele, kus kajastati möödunud perioodidel jaotamisele kuuluva kasumi tekitanud tehinguid või sündmusi.
 - **IAS 23 „Laenukasutuse kulutused“.** Muudatused puudutavad standardi paragrahvi 14 ning nendega täpsustatakse, et kui tingimustele vastav varaobjekt on viidud otstarbekohasesse kasutus- või müügiivalmidusse, kuid sellega seotud laen ei ole täies ulatuses tagasi makstud, tuleb kanda kõnealune laenusumma ettevõtte üldiste laenukohustuste koosseisu.

3. Kasutatud arvestuspõhimõtted

Koostamise alus

Kontserni konsolideeritud finantsaruanded on koostatud vastavalt Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (*International Accounting Standards Board, IASB*) poolt välja antud rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele (*International Financial Reporting Standards, IFRS as adopted by EU*) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud lähtudes soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud kinnisvarainvesteeringud ja faktooritavad nõuded, mida kajastatakse õiglasel väärtusel.

Konsolideeritud finantsaruanded on esitatud eurodes ja kõik arvud on ümardatud lähima euron, kui ei ole märgitud teisiti.

Konsolideerimise alus

Konsolideeritud finantsaruanded koosnevad Kontserni ja tütarettevõtete finantsaruannetest 31. detsembril 2018 a. seisuga. Konsolideeritud kasumiaruandesse ja rahavoogudesse on tütarettevõtete numbrid kaasatud alates 01. jaanuarist 2018, võrdlusperioodil alates 01. augustist 2017 ning seega ei ole kahe perioodi andmed võrreldavad.

Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates omandamise kuupäevast, milleks on Kontserni poolt kontrolli omandamise kuupäev, ja konsolideeritakse jätkuvalt kuni sellise kontrolli lõppemise kuupäevani. Kontsern kontrollib majandusüksust, kui ta on avatud või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ning ta saab kasutada oma mõjuvõimu majandusüksuse üle, et mõjutada oma kasumi suurust. Tütarettevõtete finantsaruanded koostatakse sama aruandeperioodi kohta nagu emaettevõtte finantsaruanded, kasutades samalaadseid arvestuspõhimõtteid. Kõik kontsernisisised saldod, tehingud, kontsernisisestest tehingutest tulenevad realiseerimata kasumid ja kahjumid ning dividendid elimineeritakse täielikult.

Tütarettevõtte kahjumid omistatakse mittekontrollivale osalusele isegi siis, kui selle tulemuseks on negatiivne jääk.

Tütarettevõtte osaluse suuruse muutus, kui sellega ei kaasne kontrolli kaotamist, kajastatakse omakapitali tehinguna. Emaettevõtte konsolideerimata aruandes kajastatakse investeeringuid tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Kontsern on konsolideeritud finantsaruannete koostamisel rakendanud järgmisi olulisi arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid:

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid kasuliku elueaga üle ühe aasta.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses, millest on maha arvestatud akumulieeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Muud materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused kajastatakse põhivarana juhul, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning kui varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muud hooldus- ja remondikulud kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiototel põhivaraks, mida kajastatakse bilansis eraldi real käibevara rühmas. Müügiototel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ning seda kajastatakse kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses (miinus müügikulutused), sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Lõpetamata ehitusobjekte, mida ehitatakse tootmis-, rendi- või haldustegevuse eesmärgil, kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud vara väärtuse langused. Selle vara amortisatsiooni arvestus algab siis, kui vara on kavandatud kasutuseks valmis.

Maad ja pooleliolevaid ehitisi ei amortiseerita. Kulumit arvestatakse lineaarselt vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul järgmiselt:

• Ehitised ja rajatised	5 – 33 aastat
• Seadmed	2 – 20 aastat

• Sõidukid	5 – 10 aastat
• Muu inventar, tööriistad	2 – 5 aastat

Amortiseerimist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav juhtkonna poolt plaanitud eesmärgiks ning lõpetatakse, kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkväärtust, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberklassifitseerimisel “müügiotel põhivaraks”. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust.

Igal bilansipäeval hindab juhtkond, kas teadaolevalt on indikatsioone põhivarade väärtuse languse kohta. Juhul kui on teada asjaolusid, mis võivad põhjustada põhivarade väärtuse langust, määrab juhtkond põhivara kaetava väärtuse (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või vara kasutusväärtus). Juhul kui kaetav väärtus on väiksem tema bilansilisest jääkväärtusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele. Eelnevatel perioodidel kajastatud allahindlus tühistatakse juhul, kui kaetava väärtuse määramise aluseks olnud hinnangutes on toimunud muutus ning kaetav väärtus on tõusnud.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse lahutades müügist saadud summadest jääkväärtuse, on kajastatud kasumiaruandes muudes ärituludes ja -kuludes.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvaraobjekte (maa, hoone), mida Kontsern hoiab (kas omanikuna või kapitalirendi tingimustel rendituna) renditulu teenimise või turuväärtuse kasvu eesmärgil ja mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid õiglasel väärtusel, mis baseerub sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnal, tuginedes hiljuti toimunud tehingute hindadele sarnaste objektide osas (korrigeerides hinnangut erinevuste suhtes), või diskonteeritud rahavoogude meetodit. Õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes eraldi kirjel “Muud ärikulud”/“Muud äritulud”. Õiglase väärtuse meetodil kajastatavatelt kinnisvarainvesteeringutelt ei arvestata amortisatsiooni.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse lõpetamise perioodi kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Immateriaalsed varad

Eraldi omandatud immateriaalseid varasid kajastatakse esmasel kajastamisel soetusmaksumuses. Äriühenduses omandatud immateriaalsete varade soetusmaksumuseks on nende õiglane väärtus omandamiskuupäeva seisuga. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalseid varasid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud amortisatsioon ja akumuliseeritud kahjumid vara väärtuse langusest, kui on. Majandusüksusesiselt loodud immateriaalseid varasid, välja arvatud kapitaliseeritud arendusväljaminekuid, ei kapitaliseerita ja kulutused kajastatakse kasumiaruandes kulutuste tegemise aastal.

Immateriaalne vara liigitub eluea alusel piiratud või piiramatuks. Piiratud elueaga immateriaalseid varasid amortiseeritakse majanduslikult kasuliku eluea jooksul ja nende puhul hinnatakse väärtuse langust, kui on põhjust arvata, et immateriaalse vara väärtus võib olla langenud. Piiratud elueaga immateriaalse vara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse üle vähemalt iga aruandeperioodi lõpus. Vara kasuliku eluea või varast tuleneva tulevase majandusliku kasu eeldatava tarbimismudeli muutusi arvestatakse vastavalt vajadusele amortisatsiooniperioodi või -meetodi muutmisega ning neid muutusi käsitletakse

raamatupidamislike hinnangute muutusena. Piiratud elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruandes immateriaalse vara funktsioonile vastavas kulukategoorias.

Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt vara hinnangulise kasuliku eluea (5 aasta) jooksul. Piiramatu kasuliku elueaga immateriaalset vara ei amortiseerita, kuid iga-aastaselt kontrollitakse vara väärtuse langust kas üksiku vara või raha teeniva üksuse tasandil. Piiramatu eluea hinnang vaadatakse üle igal aastal, et määrata kindlaks, kas piiramatu eluiga on jätkuvalt toetatav. Kui mitte, siis muudetakse kasulik eluiga edasiulatuvalt piiramatust piiratuks.

Immateriaalse vara kajastamise lõpetamisest tulenevat kasumit või kahjumit mõõdetakse vara netomüügitulu ja bilansilise maksumuse vahena ja kajastatakse kasumiaruandes vara kajastamise lõpetamisel.

Äriühendused ja firmaväärtus

Äriühenduste kajastamisel on kasutatud ostumeetodit. Soetusmaksumuse mõõtmiseks liidetakse ülekantud tasu, mida mõõdetakse omandamise kuupäeval õiglasel väärtuses, omandatud ettevõttes Kontsernile mittekuuluva vähemusosaluse summaga. Iga äriühenduse puhul valib Kontsern, kas ta mõõdab omandatud ettevõttes Kontsernile kuuluvat mittekontrollivat osalust õiglasel väärtuses või proportsionaalse osana omandatud ettevõtte eristatavast netovarast. Tekkinud soetuskulud kantakse üldhalduskuludesse.

Firmaväärtust mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, milleks on see osa ülekantud tasust ja vähemusosaluse eest kajastatud summast kokku, mis ületab omandatud eristatavat netovara ja omandatud kohustusi. Kui see tasu on väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovara õiglane väärtus, kajastatakse erinevus kasumiaruandes.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse firmaväärtust soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Vara väärtuse languse kontrollimise eesmärgil jaotatakse äriühenduses omandatud firmaväärtus alates omandamise kuupäevast kõikidele Kontserni raha genereerivatele üksustele, mis eeldatavasti saavad ühendusest majanduslikku kasu, olenemata sellest, kas omandatava (majandus)üksuse varad või kohustused kantakse üle nendele üksustele. Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel. Kui raha genereeriva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui tema bilansiline jääkväärtus (s.h. firmaväärtus), kajastatakse firmaväärtuse väärtuse langus. Firmaväärtuse allahindlus kajastatakse kasumiaruandes real "Muud ärikulud" ning selliseid allahindlusi ei tühistata.

Investeering sidusettevõtetesse

Sidusettevõte on ettevõte, mille üle Kontsern omab olulist mõju. Oluline mõju tähendab, et Kontsernil on õigus osaleda finants- ja äripoliitiliste otsuste tegemisel, kuid puudub kontroll või ühine kontroll nende otsuste üle. Olulist mõju või ühist kontrolli hinnatakse sarnaselt tütarettevõtete kontrolli hindamisele.

Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil. Kapitaliosaluse meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele soetusmaksumuses ja korrigeeritakse seda hilisematel perioodidel investori osalusega investeeringuobjekti omakapitalis toimunud muutustes ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimise või amortisatsiooniga. Sidusettevõttega seotud firmaväärtus lisatakse investeeringu bilansilisele maksumusele; seda ei amortiseerita ning selle väärtuse langust eraldi ei kontrollita.

Koondkasumiaruanne kajastab Kontsernile kuuluvat osa sidusettevõtte kasumist. Sidusettevõtte koondkasumis toimuvad muutused kajastatakse proportsionaalselt ka Kontserni koondkasumis. Selliseid investeeringuobjektiga seotud realiseerimata tulusid ja kulusid, mida kajastatakse kasumiaruande asemel

muus koondkasumis või omakapitali reservide suurenemise või vähenemisena, kajastatakse ka kapitaliosaluse meetodil investeerija aruandes koondkasumiaruandes või omakapitali reservide muutusena, mitte kapitaliosaluse meetodi kasumina (kahjumina) kasumiaruandes. Realiseerimata kasum ja kahjum Kontserni ja sidusettevõtte vahel tehtud tehingutest elimineeritakse välja selles ulatuses, mis vastab Kontserni osaluse suurusele sidusettevõttes.

Kontserni osa sidusettevõtte kasumist näidatakse Kontserni kasumiaruandes peale ärikasumit finantstulude ja kulude koosseisus.

Sidusettevõtte finantsaruanded koostatakse Kontserniga sama aruandeperioodi kohta. Vajadusel tehakse korrigeerimisi, et viia arvestuspõhimõtted kooskõlla Kontserni arvestuspõhimõtetega.

Kui Kontsern kaotab sidusettevõtte üle olulise mõju, hindab ja kajastab Kontsern allesjäänud investeeringu suurust selle õiglasel väärtuses. Vahe allesjääva osaluse õiglase väärtuse ja sidusettevõtte bilansilise maksumuse ning saadud tasu vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Mitte-finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas midagi viitab sellele, et vara väärtus võib olla langenud. Kui sellele viitav asjaolu eksisteerib, või kui on vaja viia läbi iga-aastane vara väärtuse languse kontrollimine, hindab Kontsern vara kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kahest järgmisest suurem: vara või raha teeniva üksuse õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus ning see määratakse kindlaks üksiku vara kohta, välja arvatud juhtudel, kui sellest varast ei tulene muudest varadest või vararühmadest suhteliselt sõltumatuid raha laekumisi. Kui vara või raha teeniva üksuse bilansiline maksumus ületab kaetavat väärtust, on vara väärtus langenud, ning vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele. Kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nüüdisväärtusele, kasutades maksueelset diskontomäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja varale iseloomulikele riskidele. Selleks, et määrata kindlaks õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulutused, võetakse arvesse hiljutisi turutehinguid.

Kahjumid jätkuvate tegevusvaldkondade väärtuse langusest, sealhulgas varude väärtuse langus, kajastatakse kasumiaruandes kululiigi all, mis vastab vara funktsioonile, mille väärtus on langenud, välja arvatud varem ümberhinnatud põhivara puhul, mille ümberhindlus on kantud muu koondkasumi alla. Sellisel juhul kajastatakse ka väärtuse langus muu koondkasumi all varasema ümberhindluse summa ulatuses.

Varade, välja arvatud firmaväärtuse, puhul hinnatakse igal aruandekuupäeval, kas esineb viiteid sellele, et varem kajastatud kahjum väärtuse langusest ei pruugi enam eksisteerida või võib olla vähenenud. Kui selline viide on olemas, hindab Kontsern vara või raha teeniva üksuse kaetavat väärtust. Varem kajastatud kahjum väärtuse langusest tühistatakse üksnes juhul, kui pärast väärtuse langusest tuleneva kahjumi viimast kajastamist on muutunud eeldused, mida kasutati vara kaetava väärtuse kindlaks määramisel. Tühistamine on piiratud nii, et vara bilansiline maksumus ei tohi ületada vara kaetavat väärtust ja ei tohi ületada bilansilist maksumust, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Selline tühistamine kajastatakse kasumiaruandes, kui vara ei ole kajastatud ümberhinnatud summas, millisel juhul käsitletakse tühistamist ümberhindluse suurenemisena.

Firmaväärtuse väärtuse langust kontrollitakse igal aastal (majandusaasta lõpus) ja siis, kui asjaolud viitavad sellele, et bilansis kajastatud väärtus võib olla langenud. Firmaväärtuse väärtuse langus määratakse kindlaks hinnates kaetavat väärtust iga raha teeniva üksuse puhul, mis on firmaväärtusega seotud. Kui raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem, kui bilansiline maksumus, kajastatakse kahjum väärtuse langusest. Firmaväärtusega seotud kahjumeid väärtuse langusest ei saa tulevastel perioodidel tühistada.

Varud

Varusid mõõdetakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Varude allahindlust nende neto realiseerimisväärtuseni kajastatakse aruandeperioodi kuldes kasumiaruande real "Müüdud toodangu kulu".

Varude soetusmaksumus koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude tootmiskulutused sisaldavad nii otseselt toodetega seotud kulutusi (tooraine ja materjalide ning pakkematerjalide maksumus, lõpetamata toodangu ladustamisega seotud vältimatud kulutused, tootmistööliste palgad) kui ka proportsionaalset osa tootmise üldkuludest.

Neto realiseerimisväärtus on tavapärasel äritegevuses kasutatav hinnanguline müügihind, millest on maha arvatud toote lõpetamiseks ja müügi teostamiseks vajalikud hinnangulised kulutused.

Finantsinstrumendid

Finantsvarad ja -kohustused kajastatakse bilansis hetkel kui Kontsernist saab lepinguline osapool instrumendi sätete kohaselt.

Finantsvarade arvestuspõhimõtted alates 01.01.2018

Ettevõtte klassifitseerib finantsvarad järgmiselt:

- finantsvarad, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande;
- finantsvarad, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande;
- finantsvarad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses

Klassifitseerimine sõltub Kontserni ärimudelil finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest. Seisuga 1. jaanuar 2018 ja 31. detsember 2018 oli Kontsernil ainult korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kui Kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved. Regulaarsed finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse tehingupäeval, kuupäeval, mil Kontserni kohustub vara ostma või müüma. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui finantsvarade rahavoogude saamise õigus on lõppenud või on üle antud ja Kontserni on üle andnud olulisel määral kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved.

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumentid, sh nõuded ostjate vastu

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Kontserni ärimudelil finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulul kajastatakse finantstuludes sisemise

intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamise kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes.

Kontsern jagab nõudeid ostjate vastu kahte portfelli lähtuvalt antud portfelli ärimudelist:

- Nõuded ostjate vastu, mis tulenevad kliendilepingutest ning mille ärimudeli eesmärgiks on koguda lepingulisi rahavooge. Antud nõudeid kajastatakse korrigeeritud seotusmaksumuses.
- Nõuded ostjate vastu, mis tulenevad kliendilepingutest ning mille ärimudeli eesmärgiks on nõuete müük. Antud nõudeid kajastatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande.

Nõuete müük toimub peamiselt läbi faktooringulepingute. Kehtivate faktooringulepingute raames kajastab Kontsern finantsseisundi aruandes ainult seda osa nõuetest, mis ei ole faktooringulepingu alusel faktoooritud. Antud nõudeid kajastatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande. Arvestades, et antud nõuete osas tagasimaksed toimuvad ligikaudu 2-3 kuu jooksul, siis ei oma raha ajaväärtus nõuete õiglasele väärtusele olulist mõju.

Kontserni klassifitseerib kõiki teisi võlainstrumente korrigeeritud seotusmaksumuse mõõtmiskategooriasse.

Omakapitaliinstrumentid

Kontsernil ei ole investeringuid omakapitaliinstrumentidesse.

Eeldatavad krediidikahjumid

Kontsern hindab korrigeeritud seotusmaksumuses kajastatavate võlainstrumentide eeldatavat krediidikahjumit mineviku ja tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud. Kontserni raha ja raha ekvivalendid on kõrge krediidireitinguga pankades ning tulenevalt sellest ei ole tegemist kõrgendatud riskiga instrumendiga, seetõttu kajastatakse raha ja raha ekvivalentide puhul 12 kuu oodatav krediidikahjum. Kui krediidirisk tõuseb, siis kajastatakse eluea eeldatav krediidikahjum.

Nõuetele ostjate vastu, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab Kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluse maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Finantsvarade arvestuspõhimõtted kuni 31.12.2017

Finantsvarad liigitatakse vastavalt vajadusele õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantsvaradeks, laenudeks ja nõueteks, lunastustähtajani hoitavateks investeringuteks, müügivalmis finantsvaradeks või efektiivse riskimaandajana riskimaandamisinstrumentidena määratletud tuletisinstrumentideks. Kontsern määrab oma finantsvarade liigituse esmasel kajastamisel.

Kõik finantsvarad kajastatakse esmaselt õiglasel väärtusel, millele varade puhul, mis ei ole õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad, lisatakse otseselt seotud tehingukulud.

Kontserni finantsvarad hõlmavad sularaha ja lühiajalisi hoiuseid, nõudeid ostjate vastu, laene ja muid nõuded.

Raha ja raha ekvivalendid on lühiajalised likviidsed investeringud, mida on võimalik kiiresti konverteerida rahaks ja mille turuväärtuse muutumise risk on ebaoluline, sh raha, pangakontod, lühiajalisi hoiuseid tähtajaga kuni kolm kuud. Konsolideeritud rahavoogude aruande eesmärgil koosnevad raha ja raha

ekvivalendid eespool määratletud rahast ja lühiajalistest hoiustest, ilma kasutusele võetud arvelduslaenu deta.

Kontsernikonto saldo esitlusviis: Kontsern kajastab bilansis raha ja raha ekvivalentide all kontsernikonto netosaldot ehk Kontserni poolt kontsernikontole kantud vabasid vahendeid.

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega mittetuletisinstrumentidest finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse neid finantsvarasid edasi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Kui leidub objektiivseid tõendeid, et vara väärtus on langenud, siis hinnanguliselt lootusetud summad kajastatakse kasumiaruandes. Allahindlust kajastatakse kui vahet vara bilansilise maksumuse ja finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuse (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga) vahel.

Finantsvara kajastamine lõpetatakse, kui

- Kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele.
- Kontsern annab varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest üle kolmandale osapoollele.

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas on objektiivseid tõendeid selle kohta, et finantsvara või finantsvarade rühma väärtus on langenud.

Kui esineb objektiivseid tõendeid, mis viitavad sellele, et vara väärtus on langenud, mõõdetakse kahjumi suurust vara bilansilise väärtuse ja hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse (jättes välja tulevased eeldatavad krediidikahjumid, mis ei ole veel aset leidnud) vahelise erinevusena. Hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus diskonteeritakse finantsvara esialgse efektiivse intressimäära alusel. Kui laenul on muutuv intressimäär, siis diskontomäär vara väärtuse langusest tuleneva mis tahes kahjumi mõõtmiseks on hetkel kehtiv efektiivne intressimäär.

Vara bilansilist maksumust vähendatakse allahindluse konto kaudu ja kahjumi suurus kajastatakse kasumiaruandes. Intressitulu tekkimine jätkub vähendatud bilansiliselt jääkmaksumuselt ning tekkimisele rakendatakse intressimäära, mida kasutati tulevaste rahavoogude diskonteerimiseks vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi mõõtmisel. Intressitulu kajastatakse finantstulu osana kasumiaruandes. Laenud koos nendega seotud allahindlusega kantakse maha, kui tulevasel tagasivõitmisel ei ole realistlikku perspektiivi ning kogu tagatis on realiseeritud või Kontsernile üle antud. Kui väärtuse langusest tuleneva hinnangulise kahjumi summa hilisemal aastal suureneb või väheneb sündmuse tõttu, mis leiab aset pärast väärtuse languse kajastamist, suurendatakse või vähendatakse varem kajastatud väärtuse langusest tulenevat kahjumit allahindluse konto korrigeerimise kaudu. Kui mahakantud vara hiljem laekub, krediteeritakse saadud summa kasumiaruandes finantskulu all.

Finantskohustused

Finantskohustused ja Kontserni poolt emiteeritud omakapitaliinstrumendid liigitakse vastavalt lepingutingimustele ja finantskohustuse ning omakapitaliinstrumendi definitsioonile. Omakapitaliinstrument on igasugune leping, mis tõendab jääkosalist kui äriühingu varadest on maha arvatud kõik tema kohustused.

Finantskohustused liigitatakse vastavalt vajadusele õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantskohustusteks, laenudeks või efektiivse riskimaandajana riskimaandamis-

instrumentidena määratletud tuletisinstrumentideks. Kontsern määrab oma finantskohustuste liigituse esmasel kajastamisel.

Kõiki finantskohustusi kajastatakse algselt õiglasel väärtusel.

Kontserni finantskohustused hõlmavad võlgu hankijatele ja muid kohustusi, arvelduslaene, laene ja krediite, faktooringuid, finantsgarantiilepinguid ja saneerimiskava järgseid kohustusi.

Regressiõigusega faktooringut kajastatakse kui finantseerimistehingut (s.t. nõuete tagatisel võetud laenu) ning nõuet kajastatakse bilansis kuni see on laekunud või regressiõigus on aegunud. Faktooringtehingust tekkinud faktooringkohustust kajastatakse analoogselt muude võlakohustustega.

Regressiõiguseta faktooringut kajastatakse nõude müügina ja kulu nõuete müügist kajastatakse finantskuluna.

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse intressikandvaid laene ja krediite ning võlgnevusi tarnijate ees edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Igasugune erinevus laekunud summade (miinus tehingukulud) ja saadavate laenumaksete vahel kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse sellest tuleneva kohustuse täitmisel, tühistamisel või aegumisel. Kui olemasolev finantskohustus asendatakse sama laenuandja poolt muu kohustusega, millel on oluliselt erinevad tingimused, või kui muudetakse oluliselt olemasoleva kohustuse tingimusi, käsitletakse vastavat asendamist või muutmist esialgse kohustuse kajastamise lõpetamisega ja uue kohustuse kajastamisega, ning vastavate bilansiliste maksumuste vaheline erinevus kajastatakse kasumiaruandes.

Finantsinstrumentide saldeerimine

Finantsvarad ja finantskohustused saldeeritakse ning netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes siis ja üksnes siis, kui on olemas kehtivalt jõustatud juriidiline õigus kajastatud summade saldeerimiseks ning on olemas tasaarveldamise kavatsus või kavatsus realiseerida varad ja arveldada kohustused samaaegselt.

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide puhul määratakse õiglane väärtus kindlaks sobiva hindamismeetodi abil. Sellised meetodid võivad hõlmata mitteseotud osapoolte vaheliste hiljutiste turutehingute kasutamist; võrdlusi olulises osas sarnase teise instrumendi hetkel kehtiva õiglase väärtusega, diskonteeritud rahavoogude analüüsi või muude hindamismudelite kasutamist.

Õiglase väärtuse hindamine

Õiglane väärtus on summa, mille eest on hindamispäeva seisuga võimalik vahetada vara või arveldada kohustust tavapärase äritehingu käigus sõltumatute turuosaliste vahel.

Õiglase väärtuse hindamisel lähtutakse eeldusest, et vara müük või kohustuse tasumine toimub:

- vara või kohustuse peamise turu tingimustes, või
- peamise turu puudumisel, vara või kohustuse jaoks soodsaima turu tingimustes.

Kontsernil peab olema juurdepääs peamisele või soodsaimale turule.

Vara või kohustuse õiglase väärtuse hindamisel eeldatakse, et turuosalised lähtuvad vara või kohustuse hinna määramisel oma majanduslikest huvidest.

Kontsern kasutab õiglase väärtuse hindamisel meetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille kasutamiseks eksisteerib piisavalt andmeid, et hinnata õiglast väärtust, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist.

Kõik varad ja kohustused, mis on hinnatud õiglasesse väärtusesse või avalikustatud finantsaruannetes, on klassifitseeritud vastavalt õiglase väärtuse hierarhiale, mis on kirjeldatud allpool ning põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna:

- Tase 1: Noteeritud (korrigeerimata) hinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele;
- Tase 2: Hindamismeetodid, mille puhul madalaima taseme olulised sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad;
- Tase 3: Hindamismeetodid, mille puhul madalaima taseme olulised sisendid ei ole otseselt või kaudselt jälgitavad.

Kontsern hindab iga aruandlusperioodi lõpul, kas varad ja kohustused, mis esinevad finantsaruannetes perioodide lõikes korduvalt, vajavad tasemete vahel ümberklassifitseerimist (baseerudes madalaimal sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse hindamisele tervikuna). Õiglased väärtused on avalikustatud lisas 29.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja emaettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte igal majandusaastal osanikele jooksva aasta jaotatavast puhaskasumist vähemalt 5% eraldise kohustuslikku reservkapitali, kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% osakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, ent seda tohib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumit ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada ka Kontserni aktsiakapitali suurendamiseks.

Välisvaluutad

Kontserni arvestusvaluutaks on euro, mis on ka raamatupidamisaruannete esitusvaluutaks, kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks.

Välisvaluutas toimunud tehingud on kajastatud eurodes ümberhinnatuna tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursi järgi. Kõik välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja -kohustused hinnatakse bilansipäeval ümber eurodesse ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel.

Välisvaluutas fikseeritud soetusmaksumuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustused arvestatakse ümber, kasutades algse tehingu kuupäeval kehtinud valuutakurssi. Välisvaluutas fikseeritud õiglasest väärtuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustused arvestatakse ümber, kasutades õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtinud valuutakurssi. Mitterahaliste varade ja kohustuste ümberarvestamisest tulenev kasum või kahjum kajastatakse koos vastava vara või kohustusega seotud kasumi või kahjumiga, millest tulenes valuutakursivahe (valuutakursivahed varadelt ja kohustustelt, mille kasum või kahjum kajastatakse muu koondkasumi all või kasumiaruandes, kajastatakse samuti vastavalt muu koondkasumi all või kasumiaruandes).

Müügitulu kajastamine alates 01.01.2018

Müügitulu on tulu, mis tekib kliendilepingutest Kontserni tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Kontserni on õigus saada lubatud kaupade ja teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Kontsern kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile, lähtudes tarneklauslitest. Sellega loetakse teostamiskohustus täidetuks.

Kontsernil puuduvad lepingud, kus periood kliendile lubatud kaupade või teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri Kontsern tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas. Kontsernil on kliendilepinguid, milles on teatud tingimustel kokku lepitud kauba tagastusõigus. Seoses piimatoodete lühikese realiseerimisajaga on kaubatagastused kajastatud käibevähendusena samas majandusaastas, kui tulu kliendilepingutest.

Kliendilepingutest tulenevad allahindlused on kajastatud müügikäibe vähendusena. Müügiesenduskulud kajastatakse käibevähendusena kui ei ole täpselt identifitseeritav millist toodet või teenust kliendi käest osteti.

Müügitulu kajastamine kuni 31.12.2017

Müügitulu kajastatakse ulatuses, milles on tõenäoline, et Kontsern saab majanduslikku kasu ja müügitulu saab usaldusväärselt mõõta, olenemata makse tegemise ajast. Müügitulu mõõdetakse saadud või saada oleva tasu õiglasest väärtusest, võttes arvesse lepinguliselt määratud maksetingimusi ja jättes välja maksud, lõivud ja allahindlused. Enne müügitulu kajastamist peavad samuti olema täidetud järgmised konkreetseid kajastamise kriteeriumid:

- Kauba müük - müügitulu kauba müügist kajastatakse siis, kui kauba omandiõigusega seotud olulised riskid ja hüved on läinud üle ostjale, tavaliselt kauba üleandmisel;
- Teenuste osutamine - teenuste osutamisest saadud tulu kajastatakse teenuste osutamisel;
- Intressitulu - intressitulu kajastatakse kasumiaruandes finantstuluna tekkepõhiselt, vastavalt põhisumma jäägile ja kehtivale efektiivsele intressimäärale;
- Dividendid - tulu kajastatakse siis, kui Kontsernil tekib nõudeõigus dividendidele;
- Renditulu – kinnisvarainvesteeringult tulenev renditulu kajastatakse lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Valitsusepoolne sihtfinantseerimine

Valitsusepoolset sihtfinantseerimist kajastatakse siis, kui on tõenäoline, et sihtfinantseerimine saadakse ja kõik sellega seotud tingimused suudetakse täita. Kui sihtfinantseerimine on seotud kuluartikliga, kajastatakse see tuluna sellise perioodi jooksul, mis on vajalik sihtfinantseerimise süsteemseks vastavusse viimiseks kuludega, mida see on kavandatud kompenseerima. Kui sihtfinantseerimine on seotud varaga, kajastatakse see edasilükkunud tuluna ning kantakse sealt tulusse võrdsetes summates sellega seotud vara eeldatava kasuliku eluea jooksul. Valitsusepoolse sihtfinantseerimise kajastamiseks kasutatakse brutomeetodit.

Tulumaks

Tulumaksuseaduse kohaselt ei ole Eesti äriühingud kohustatud maksma tulumaksu mitte kasumilt, vaid makstavatelt dividendidelt. Kuni 31.12.2018 oli dividendi tulumaksumääraks 20%. Alates 01.01.2018 muutus tulumaksuseadus, mille kohaselt saavad ettevõtted kasutada, regulaarselt makstavatele dividendidele, soodusmaksumäär 14%. 14% soodusmaksumäär saab kasutada alates 01.01.2019 makstavatele dividendidele, millest kolmandikule eelmisel majandusaastal makstud dividendidest osale rakendub soodusmaksumäär 14% ning ületatavale makstavale dividendide osale rakendub maksumäär 20%. 14% soodusmaksumäär saab kasutada viimase kolme aasta keskmise väljamakstud dividendi summa ulatuses. Kuna tulumaksu makstakse mitte kasumilt, vaid dividendidelt, pole ajutisi erinevusi maksubaaside ning edasilükkunud tulumaksu varade ja kohustusi tekitavate varade ja kohustuste bilansiliste jääkmaksumuste vahel.

Makstavatelt dividendidelt tasumisele kuuluvat tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes kuluna dividendide väljamaksmisest teatamise hetkel.

Rendid

Otsuse tegemisel, kas kokkuleppe puhul on tegemist rendiga või see sisaldab renti, on kriteeriumiks, kas kokkuleppe täitmine sõltub konkreetse vara kasutamisest või annab kokkuleppe õiguse vara kasutada, isegi kui seda õigust ei ole kokkuleppes sõnaselgelt täpsustatud.

Kontsern rentnikuna

Kapitalirendid, mille puhul lähevad Kontsernile sisuliselt üle kõik renditud eseme omandiõigusega seotud riskid ja hüved, kapitaliseeritakse rentimise alguses renditud vara õiglases väärtuses või kui see on madalam, siis rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses. Rendimaksed jaotatakse finantskulude ja rendikohustuse vähendamise vahel nii, et saavutatakse konstantne intressimäär kohustuse järgilt. Finantskulud kajastatakse kasumiaruandes finantskuludena.

Renditud vara amortiseeritakse vara kasuliku eluea jooksul. Kui puudub siiski mõistlik kindlus selle kohta, et Kontsern omandab rendiperioodi lõpuks omandiõiguse, toimub vara amortiseerimine kas vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul või rendiperioodi jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Kontsern rendileandjana

Rendid, mille puhul Kontsern ei anna üle sisuliselt kõiki vara omandiõigusega seotud riske ja hüvesid, liigitatakse kasutusrendiks. Läbirääkimiste korraldamisega tekkinud esmased otsekulutused lisatakse renditava vara bilansilisele maksumusele ja kajastatakse rendiperioodi jooksul, järgides samu põhimõtteid, mis renditulu puhul. Tingimuslik rent kajastatakse tuluna perioodil, mil see teenitakse.

Kasutusrendist saadud tulu kajastatakse lineaarselt asjaomase rendilepingu kehtivusaja jooksul.

Laenukasutuse kulutused

Laenukasutuse kulutused, mis on otseselt omistatavad sellise vara soetamisele, ehitamisele või tootmisele, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügiivalmidusse viimine võtab olulisel määral aega, kapitaliseeritakse osana vastava vara soetusmaksumusest. Kõik muud laenukasutuse kulutused kantakse kulusse nende esinemise perioodil. Laenukasutuse kulutused koosnevad intressikulust ja muudest kuludest, mis on majandusüksusel tekkinud seoses rahaliste vahendite laenamisega.

Eraldised

Eraldised kajastatakse siis, kui Kontsernil on möödunud sündmuse tagajärjel eksisteeriv kohustus (juriidiline või hüpoteetiline) ja on tõenäoline, et majanduslikku kasu sisaldavate ressursside väljavool on vajalik kohustuse täitmiseks ning kohustuse suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Kui Kontsern prognoosib eraldise osalist või täielikku hüvitamist, näiteks kindlustuslepingu alusel, kajastatakse hüvitamine eraldi varana, kuid üksnes siis, kui hüvitamine on praktiliselt kindel. Eraldisega seotud kulu esitatakse kasumiaruandes ilma hüvituseta.

Kui raha ajaväärtuse mõju on oluline, diskonteeritakse eraldisi, kasutades kehtivat maksueelset määra, mis peegeldab vajaduse korral kohustusele iseomast riski. Diskonteerimise kasutamise korral kajastatakse eraldise suurenemine aja möödumise tõttu finantskuluna.

Seotud osapooled

Seotud osapooled on osanikud, töötajad, juhtkonna liikmed, nende lähisugulased ja äriühingud, kes otseselt või kaudselt, mitme vahendaja kaudu, kontrollivad aruandekohustuslast või on

aruandekohustuslasekontrolli all eeldusel, et nimetatud suhe annab ühele poolele õiguse kontrollida või avaldada olulist mõju teisele poolele finants- ja tegevusotsuste langetamisel.

Info seotud osapoolte vaheliste nõuete/kohustuste ja tulude/kulude kohta on esitatud lisas 27.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Olulisi asjaolusid, mis mõjutavad varade ja kohustuste hindamist ning ilmnevad bilansipäeva ja raamatupidamisaruannete koostamise kuupäeva vahel ning on seotud aruandeperioodil või varem toimunud tehingutega, kajastatakse raamatupidamisaruannetes.

Hilisemaid sündmusi, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, ent millel on oluline mõju järgmisele majandusaastale, kajastatakse raamatupidamisaruande lisades.

4. Kriitilise tähtsusega raamatupidamisotsused, peamised ebakindluse allikad ja riskid

Kontserni konsolideeritud finantsaruannete koostamine nõuab juhtkonnalt otsuste, eelduste ja prognooside tegemist ning hinnangute andmist, mis mõjutavad kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste summasid, ning tingimuslike kohustuste avaldamist aruandeperioodi lõpu seisuga. Nende eelduste, prognooside ja hinnangutega seotud ebakindlus võib siiski kaasa tuua tulemusi, mis nõuavad mõjutatud vara või kohustuse bilansilise maksumuse olulisi korrigeerimisi tulevastel perioodidel.

Juhtkonna otsuseid ja hinnanguid on järjepidevalt läbi vaadatud ja nende aluseks on ajaloolised kogemused ja muud tegurid, sealhulgas tulevikus toimuvate sündmuste prognoosid, mida hetkeolukorras mõistlikuks loetakse.

Olemasolevad asjaolud ja prognoosid tulevaste arengute kohta võivad aga muutuda turu muutuste või väljaspool Kontserni kontrolli aset leidvate asjaolude tõttu, seetõttu hinnanguid ja nende aluseks olevaid prognoose vaadatakse läbi jooksvalt. Raamatupidamise kohta antud hinnanguid kajastatakse perioodil, mil hinnangut korrigeeritakse, kui korrigeerimine puudutab üksnes vastavat perioodi, või korrigeerimise perioodil ja tulevastel perioodidel, kui korrigeerimine puudutab nii jooksvat perioodi kui ka tulevasi perioode.

Juhtkonnalt suuremat hoolikust nõudvad või keerukamad valdkonnad või valdkonnad, kus eeldustel ja hinnangutel on raamatupidamisaruannete seisukohast märkimisväärne tähtsus, on:

- **Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamine**

Kontsern kajastab oma kinnisvarainvesteeringuid õiglases väärtuses, kajastades õiglase väärtuse muutused kasumiaruandes.

2018. aasta lõpus ei tellitud kinnisvarainvesteeringutele hindamist sõltumatu hindaja poolt. Juhtkonna hinnangul ei ole kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus muutunud.

Kinnisvarainvesteeringu õiglane väärtus seisuga 31.12.2018 oli 850 000 eurot (31.12.2017: 850 000 eurot). Detailsem informatsioon on avalikustatud lisas 7.

- Firmaväärtuse langus

Kontsern kontrollib firmaväärtuse langust vähemalt kord aastas. Selleks hinnatakse nende raha genereerivate üksuste kasutusväärtust, millele firmaväärtus on jagatud. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks peab juhtkond andma hinnangu raha genereeriva üksuse eeldatavatele tulevastele rahavoogudele ning valima kohase diskontomäära nende rahavoogude nüüdisväärtuse arvutamiseks. Firmaväärtuse bilansiline maksumus 31.12.2018 seisuga oli 27 562 164 eurot (31.12.2017: 27 562 164 eurot). Üksikasjalikumalt käsitletakse firmaväärtust lisas 8.

- Sidusettevõtete investeeringute hindamine

Kontsern on investeerinud kõrgema riskisusega start-up ettevõtlusesse eesmärgiga edendada seeläbi väljaarendatavate mobiilirakenduste kaudu oma toodete tarbimist. Investeeringud on teostatud mittekontrolliva osalusega võimaldamaks projektidega liituda ka teistel toiduainetetööstustel ning laiendamaks rakenduste kandepinda. Juhtkond on lähtunud investeeringute hindamisel projektide arengufaasist ja konkurentsitingimustest. Sidusettevõtete investeeringute õiglane väärtus juhtkonna hinnangul seisuga 31.12.2018 oli 1 636 eurot. Detailsem informatsioon on avalikustatud lisas 5.

- Materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramine

Juhtkond on andnud hinnangu materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasulikule elueale võttes aluseks äritegevuse mahu, vastava ala kogemused ja tulevikuväljavaated. Lisas 3 on avalikustatud juhtkonna seisukoht Kontserni materiaalse põhivara ning immateriaalse põhivara kasuliku eluea kohta.

- Müügiedenduskulude kajastamine

Juhtkond on andnud hinnangu Kontserni müügiedenduskulude kajastamisele, võttes aluseks kriteeriumi, kas saadud teenus on eristatav või mitte. Eristatavad kulud kajastatakse aruandeperioodi turustuskuludes, kõik ülejäänud müügiedendusega seotud kulud kajastatakse aruandeperioodi müügikäibe vähendusena.

Riskid

Kontserni peamised finantskohustused hõlmavad laene ja krediite, võlgu hankijatele ja muid kohustusi ning finantsgarantiilepinguid. Selliste finantskohustuste peamiseks eesmärgiks on rahastada Kontserni tegevusi ja anda garantiisid Kontserni tegevuste toetamiseks. Kontsernil on laenu- ja muud nõuded, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning raha ja lühiajalised hoiused, mis tulenevad otseselt tema tegevustest.

Kontserni mõjutavad alltoodud riskid.

Tururisk

Piimatööstus on keskendunud jaemüügitoodete müügile kohalikul turul. Mahutoodete peamiseks ekspordipiirkonnaks on Euroopa, kuid tooteid turustatakse ka mujal maailmas. Kontserni äritegevuse tulemit mõjutavad valitsev piimandusturu olukord, arengu- ja uurimiskulude maht, tootmiskulude tase ja suhted piimatootjatega. Kontserni tootmiskulude tasemele avaldab kõige suuremat mõju toorpiima kokkuostuhind ja selle kõikumine ning globaalne majanduskeskkond.

Tururisk on risk, et finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude õiglane väärtus kõigub muutuste tõttu turuhindades. Turuhinnad hõlmavad järgmisi riskiliike: intressimäära risk, valuutarisk, tooraine hinna risk. Finantsinstrumendid, mida mõjutab tururisk, hõlmavad laene ja hoiuseid.

Allpool kirjeldatud sensitiivsusanalüüsid on esitatud seisuga 31. detsember 2018 ja 31. detsember 2017. Sensitiivsusanalüüside tegemisel on võetud aluseks, et puhaskasum summa, võla fikseeritud intressimäära ja muutuva intressimäära suhe ning välisvaluutas finantsinstrumentide osakaal on konstantne.

Sensitiivsusanalüüside arvutustes on kasutatud järgmisi eeldusi: kasumiaruande objekti sensitiivsuseks on vastavate tururiskide eeldatavate muutuste mõju. Selle aluseks on 31. detsembril 2018 ja 31. detsembril 2017 hoitavad finantsvarad ja -kohustused. Kontsern ei kasuta riskide maandamisinstrumente.

Poliitilised ja rahvusvahelised riskid

Kontsern on avatud ekspordiga seotud riskidele. Kontserni äritegevust ja finantstulemusi mõjutavad alltoodud rahvusvahelised riskid:

- välisriikide majanduslik ja poliitiline ebastabiilsus;
- konfiskeerimine ja lepingute olematuks tunnistamine, mis on tingitud sõjast, terrorismist, rahvarahutustest;
- piirangud välisvaluuta ringluses, sanktsioonid, maksundust, kaubandust ja investeringuid mõjutavate seaduste ja määruste vastuvõtmine ja muutmine.

Kontsern ei saa tagada, et ei jää ebasoodsate rahvusvaheliste arengute objektiks oma ekspordi tegevuse suhtes või on piisavalt kindlustatud võimalike kahjude tekkimise eest selliste riskide puhul.

Maailma riikides kehtivad regulatsioonid

Kontserni äritegevus on maailma riikide ja omavalitsuste seaduste ja määruste objektiks. Vaatamata sellele, et Kontsern omab mitmeid rahvusvahelise tähtsusega sertifikaate, mis kehtivad teatud piirkondades või kindlatel rahvusvahelistel turgudel, võib Kontserni suutlikkus müüa toodangut vastavates riikides olla kahjustatud kohalike seaduste muutmise tõttu.

Kehtivate seaduste ja määruste muutus või uute regulatsioonide vastu võtmine võivad kahjustada Kontserni äritegevust, majandus- ja finantstulemusi. Kontsern ei saa ennustada, millisel määral tema tulevased rahavood ja kasumid võivad olla mõjutatud uute kohustuslike õigusnormide poolt.

Tooraine hinnarisk

Kontserni mõjutab tooraine hindade kõikumine. Viimaste aastate jooksul on olnud piimatööstuse peamiseks riskiteguriks ebastabiilsus tooraine sisseostuhindades. Piimatööstajatele on kõrge hinnatase tõsiseks katsumuseks, kuna järsud kõikumised sisseostuhindades ei tähenda automaatset väljamüügihindade muutmist, vaid alles teatud ja tihti olulise aja pärast.

Kontserni põhitegevus nõuab pidevat varustatust piimaga ja seetõttu ka piimatootjatelt toorpiima ostmist/kogumist. Aluseks oleva tooraine hinna suurenemine kõikumise tõttu on Kontserni juhtkond töötanud välja ja võtnud vastu riskijuhtimise strateegia tooraine hinnariski juhtimise ja selle turule transformeerimise kohta. Tooraine hinnaliikumisest tuleneva riski katab Kontserni indekseeritud tooraine ostulepingute ja valmistoodangu tarnelepingute sõlmimise teel.

Kontserni hinnangul, kui kõik muud muutujad on konstantsed, on tooraine hinna muutuse mõju Kontserni maksueelsele kasumile järgmine: tooraine hinna suurenemine 10% võrra toob kaasa brutokasumi vähenemise 5,1 miljonit euro võrra.

Tooraine saadavus

Eesti piim on kõrge kvaliteediga ning seda on lihtne koguda põllumajandussektori geograafilise kontsentratsiooni ja kaasaegsuse tõttu. 2018. aasta Eesti piima kokkuostumaht oli viimase viie aasta kõrgeim ehk 748 mlj kg aastas. Kahjuks aga püsib situatsioon, kus kohalikud piimatööstajad on sunnitud konkureerima välismaiste, eelkõige Läti ja Leedu, toorpiima kokkuostjatega.

Intressimäära risk

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turu intressimäärade muutuste tõttu. Kontserni avatus turu intressimäärade muutuste riskile on eelkõige seotud Kontserni muutuva intressimääraga lühi- ja pikaajaliste võlakohustustega. Kontserni intressirisk piirdub EURIBOR'i kõikumisega.

Seisuga 31.12.18 oli nii 1 kuu, 3 kuu kui ka 6 kuu euribor negatiivne. Kontserni poolt sõlmitud krediidilepingutes on rakendatud negatiivse euribori määra korral nullmäära. Kontserni hinnangul, kui kõik muud muutujad on konstantsed, on muutuva intressimääraga laenude ja krediitide mõju Kontserni maksueelsele kasumile järgmine:

Euribori tõus tasemele	31.12.2018	31.12.2017
0,5%	-203 891	-216 957
1,0%	-407 783	-433 914
1,5%	-611 674	-650 870

Kontsern ei kasuta finantsinstrumente intressimäärade kõikumisest tuleneva riski maandamiseks. Laenukohustuste vähenemise tõttu väheneb ka Kontserni avatus EURIBOR'i tõusust tekkiva riski osas. Keskmisi laenuintresse on käsitletud lisas 14. Intressimäära mõju Kontserni omakapitalile on ebaoluline.

Välisvaluuta risk

Välisvaluuta risk on risk, et tulevased rahavood kõiguvad vahetuskursside muutuste tõttu. Kontserni avatus vahetuskursside muutuste riskile on äärmiselt madal, kuna valdav osa tehingud ja lepingud vormistatakse eurodes.

Müügilepingutega seotud kontsentratsiooni risk

Kontserni äritegevus sõltub klientidega sõlmitud lepingutest tootesortimendi ja rakendatavate boonuste osas. Toodete sortimendist eemaldamine mõne suurima jaeketi poolt võib oluliselt mõjutada Kontserni finantstulemusi ja konkurentsivõimet, seetõttu tegeleb Kontsern igapäevaselt kliendibaasi laiendamise ja uute turgude otsimisega.

Krediidirisk

Klientide poolt maksetingimuste rikkumine ja maksetega viivitamine avaldab negatiivset mõju Kontserni likviidsusele.

Krediidirisk on risk, et vastaspool ei täida finantsinstrumendist või kliendilepingust tulenevaid kohustusi, mis toob kaasa finantskahju. Kontsern on avatud krediidiriskile, mis tuleneb põhitegevusest (eelkõige nõuetest ostjate vastu) ja finantseerimistegevusest, sealhulgas väljaantud lühiajalistest laenudest.

Nõuded ostjate vastu

Klientidega seotud krediidiriski juhitakse Kontserni kõigis äriüksustes, rakendades Kontserni poolt klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks kehtestatud põhimõtteid ja kontrollimeetmeid. Kliendi krediitkvaliteedi hindamisel on aluseks kliendi krediidireiting ning individuaalsed krediidilimiidid määratakse vastavalt sellele hindamisele. Klientide võlgnevusi kontrollitakse regulaarselt ning tärned suurematele klientidele on kaetud krediidikindlustusega.

31. detsember 2018 seisuga oli Kontsernil 11 klienti (2017: 11 klienti), kelle võlgnevus Kontsernile ületas 100 tuhat eurot, moodustades kogu debitorsest võlgnevusest umbes 56,9 % (2017: 77,1 %). Üle tähtaja võlgnevuste kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 11.

Iga kliendi puhul analüüsitakse nõude laekumise tõenäosust ja sellest tulenevat allahindluse (eraldise moodustamise) vajadust igal aruandekuupäeval. Nõuded hinnatakse alla, kui nõude krediitkvaliteet on langenud ja aset on leidnud üks järgnevatest sündmustest: võlgniku olulised finantsraskused; lepingu rikkumine, näiteks kohustuste mittetäitmine või tähtjaks tasumata jätmine; on tõenäoline, et võlgnik läheb pankrotti või reorganiseerimisele. Eelnevast sõltumata loeb Kontsern kohustuse mittetäidetuks, kui nõue on enam kui 90 päeva võrra maksetähtaega ületanud, välja arvatud juhul, kui Kontsernil on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud. Krediitkindlustusega nõuete puhul lähtutakse allahindluse puhul krediitkindlustuslepingus sätestatud tähtaegadest ja omavastutuse määra. Aruandekuupäeval on maksimaalseks krediidiriskiks allpool avalikustatud iga finantsvarade liigi bilansiline maksumus. Bilansis kajastatud summadest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete eeldatav krediitkahjum. Kontserni valduses ei ole tagatise. Kontsern hindab ostjate vastu olevate nõuetega seotud riskikontsentratsiooni madalaks.

Antud laenud

Laenude väljaandmisel analüüsitakse individuaalselt laenude väljaandmise vajadust ja vastavust Kontserni tegevuseesmärkidele ning laenude ja kõikide kaasnevate tasude tagastamise tõenäosust. Aruandekuupäeval on maksimaalseks antud laenude krediidiriskiks 1,4 miljonit eurot (2017: 1,4 miljonit eurot). Kontserni valduses ei ole tagatise. Kontsern hindab, et välja antud laenude krediidirisk ei ole suurenenud. Täiendav info väljaantud laenude kohta on toodud lisades 9 ja 11.

Likviidsed vahendid

Likviidsete vahendite (raha ja tähtajalised hoiused) krediidirisk on piiratud, sest vastaspoolteks on kõrge krediitireitinguga finantsasutused, millele on krediitireitingu andnud rahvusvahelised krediitireitinguagentuurid (pangakontode jääke on kajastatud lisas 12).

Seisuga 31. detsember 2018 on maksimaalne krediidirisk, mis tekiks kõigi Kontserni nõuete tasumata jätmise korral 10,44 miljonit eurot (2017: 13,21 miljonit eurot), mis koosneb järgnevatest finantsvaradest:

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Raha ja raha ekvivalendid	4 298 138	3 959 988
Nõuded ostjate vastu	3 927 253	6 857 429
Laenu- ja kapitalirendinõuded	1 444 336	1 448 161
Muud nõuded	766 888	943 156
Aruandeperioodi lõpus	<u>10 436 615</u>	<u>13 208 734</u>

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk esindab ohtu ettevõtte maksevõimele. Kontserni eesmärk on hoida Kontserni ja Kontserni emaettevõtte AS-i Maag Grupp finantseerimisvajadus ja finantseerimisvõimalused tasakaalus. Likviidsusrisi juhtimise vahendina kasutatakse rahavoogude planeerimist. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks moodustavad AS Farmi Piimatööstus, AS Tere, AS Meieri Transport

ja Kontserni emaettevõtte pangakontod ühtse kontsernikonto, mis võimaldab kontsernikonto liikmetel kasutada rahalisi vahendeid AS-i Maag Grupp kui emaettevõtte poolt kehtestatud limiidi piires.

Likviidsusrisiki maandamiseks kasutab Kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on panga- ja emaettevõtte laenud, arvelduslaenud, faktooring, ostjate nõuete ja tarnelepingute pidev monitooring.

Arvelduslaene ja faktooringut kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks, põhivara ja finantsinvesteeringute soetamiseks kasutatakse pikaajalisi pangalaene, emaettevõtte laene ja/või kapitalirendilepinguid. Kontserni finantsvõimendust arvestades on likviidsuse juhtimine üks Kontserni prioriteete.

Alates saneerimismenetluse algatamisest 18.02.16 on tütarettevõtte Tere saneerimiskaitse all ning saneerimiskava ametlik graafikujärgne täitmise kohustus tekib alles kava kinnitamisele järgneval kalendriaastal, mistõttu on kõiki saneerimiskava kohustusi käsitletud aruande mõistes pikaajalistena.

Tere esitas 03.08.2017 omapoolse määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 19.07.2017 tehtud määruse tühistamiseks ning võtmaks menetlusse Tere avaldus saneerimiskava kinnitamiseks ja kinnitada saneerimiskava. Harju Maakohus saatis 28.02.2018 Tere määruskaebuse lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule.

Saneerimiskavaga ümber kujundatud võlausaldajate nõuete summa oli 45,0 miljonit eurot, millest laenukohustused moodustasid 31,5 miljonit eurot. 07.03.2017 omandas AS Maag Grupp saneerimiskava kinnitamise vastu olnud pankade nõuded.

Igapäevase äritegevuse normaalseks jätkamiseks on AS Farmi Piimatööstus emaettevõttena asunud koheselt peale Tere omandamist 2017. aasta juulis sõlmima saneerimiskavas olevate võlausaldajatega kokkuleppeid saneerimiskava kohustuste ülevõtmiseks. Seisuga 31.12.18 moodustab saneerimiskava järgne võlgnevus kolmandatele osapooltele vaid 4,16 miljonit eurot.

Allpool on esitatud ülevaade Kontserni lepingutest tähtaegade kaupa. Analüüsi aluseks on diskonteerimata rahavood ja see kajastab varaseimat kuupäeva, mil Kontsernilt saab tasumist nõuda. Ujuvat kurssi on hinnatud bilansipäeval kehtiva kursi põhjal. Finantsinstrumentide õiglane väärtus ei erine oluliselt selle raamatupidamislikust väärtusest seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017.

Tabelis toodud kuupäevade seisuga jagunevad kohustused tähtaja alusel alljärgnevalt:

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Maksetähtaeg on käes	443 438	301 546
Tasumine esimese aasta jooksul	15 779 783	18 192 258
<i>vähem kui 3 kuu jooksul</i>	<i>9 070 871</i>	<i>9 664 963</i>
<i>3-12 kuu jooksul</i>	<i>6 708 911</i>	<i>8 527 295</i>
Tasumine 2-5 aasta jooksul	43 151 534	51 788 329
Tasumine enam kui 5 aasta jooksul	1 169 954	1 235 106
	<u>60 544 709</u>	<u>71 517 239</u>

Täiendav informatsioon laenu- ja saneerimiskava võlakohustuste kohta on esitatud lisades 14, 15 ja 29.

Tütarfirma saneerimiskava kohustuste kokkulepete täitmine on tekitanud ajutiselt olukorra, kus vabad rahalised vahendid on olnud suunatud üle võetud kokkulepete teenindamiseks ning kus lisaks omafinantseeringule antud kohustuste täitmiseks kasutatavad finantseerimislepingud ei ole ajaliselt vastavusse viidud nimetatud kohustuste maksegraafikutega. Kohustused on plaanis katta tulevaste perioodide kasumite ja rahavoogude ning lühi- ja pikaajaliste intressikandvate kohustuste restruktureerimise arvelt.

Tootmistegevusega seotud riskid

Kontserni jaoks on alati suureks ohuteguriks tootmisprotsessidega seotud riskid. Antud riskid on seotud peamiselt tootmiseadmete purunemise või kahjustustega ning tööõnnetustega, mis on seotud füüsiliste vigastustega. Kontsern kasutab riskide maaandamiseks ennetavaid meetmeid nagu kindlustuslepingute sõlmimine, garantiitingumuste lisamine tüüplepingutesse, töö sisekorraeskirjade kehtestamine. Vaatamata ennetustööle võib tekkida olukordi, mida ei osatud ette näha ning mis võivad enesega kaasa tuua tootmiskulude kasvu, nõuda täiendavaid investeeringuid ning avaldada negatiivset mõju Kontserni majandustulemusele ja finantspositsioonile. Lisaks võib see kahjustada Kontserni mainet.

Sõltuvus võtmeisikutest

Kontserni äritegevuse tulemused sõltuvalt suuresti sellest, kui efektiivselt osatakse oma kasvu juhtida. Kui Kontsern ei suuda värvata piisavalt kompetentseid ning pädevaid juhtkonnaliikmeid ja võtmeisikuid, võib see avaldada negatiivset mõju Kontserni äritegevusele ning majandustulemustele. Kontsern on määranud võtmeisikud ja ametikohad. Edukuse nimel monitoorib Kontsern palga turgu ning kasutab motiveerimiseks mitmesuguseid motivatsioonipakette. Kontserni juhtkond on moodustanud nn „laiendatud juhtkonna“ (võtmeisikute grupi), mille koosseisu kuuluvad 31. detsembri 2018 a seisuga 15 inimest ning kelle keskmine tööstaaz ettevõttes on 11 aastat.

Vaidlused

Kontserni võidakse oma tavapärase majandustegevuse käigus kaasata aeg-ajalt vaidlustesse. Sellised vaidlused võivad majandustegevust häirida ning avaldada mõju ka finantstulemustele. Hetkel käimasolevad vaidlused ei tekita vajadust täiendavate reservide kajastamiseks.

Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärgiks kapitali juhtimisel on tagada jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja säilitada sealjuures optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks. Kapitalistruktuuri säilitamiseks või parandamiseks võib Kontsern reguleerida aktsionäridele makstavat dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võla vähendamiseks.

Vastavalt tööstusharus levinud praktikale kasutab Kontsern kapitali jälgimiseks võla- ja omakapitali suhet. See suhtarv leitakse netovõla jagamisel kogukapitaliga. Netovõla arvutamiseks lahutatakse koguvõlast (konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud lühiajaliste ja pikaajaliste laenude summa) raha ja selle ekvivalendid.

Alltoodud kuupäevade seisuga oli võla ja omakapitali suhtarv järgmine:

	31.12.2018	31.12.2017
Laenukohustused (lisa 14)	41 359 735	44 538 945
Miinus: raha ja raha ekvivalendid, sh kontsernikonto	-4 298 138	-3 959 988
Netovõlg	37 061 597	40 578 957

Omakapital	21 130 448	18 362 467
Kogukapitalisatsioon (omakapital + netovõlg)	58 192 045	58 941 424
Netovõla osakaal kogukapitalisatsioonis ehk finantsvõimenduse suhtarv	63,69%	68,85%

Äriühingu kapitali juhtimise strateegia eesmärgiks on tagada kapitaliressursside vastavus kohalike õigusaktide nõuetele.

Kontsern teenis majandusaastal koondkasumit summas 2 767 981 eurot (2017: koondkasumit 1 699 184 eurot). Seisuga 31.12.2018 ületasid Kontserni lühiajalised kohustused käibevara 3 209 040 euro võrra (lühiajalised kohustused sisaldavad ematettevõttelt saadud laenu summas 4 620 000 eurot). (31.12.2017: ületasid lühiajalised kohustused käibevara 1 130 896 euro võrra, lühiajalised kohustused sisaldasid ematettevõttelt saadud laenu summas 2 229 492 eurot). Ematettevõtte ei nõua laenu ennetähtaegselt tagasi.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud eeldusest, et Kontsern on jätkuvalt tegutsev.

5. Tütar-ja sidusettevõtted

Konsolideeritud aruannesse on kaasatud järgmised Kontserni tütaretevõtted:

Ettevõtte	Investeeringu tüüp	Asukoha- maa	Tegevusala	Osalus	
				31.12.18	31.12.17
Tere AS	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	100%
AS Meieri Transport *	tütaretevõtte	Eesti	transporditeenused	100%	100%
Estonian Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	100%
Eesti Piimatööstus OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	100%
Viljandi Dairy OÜ *	tütaretevõtte	Eesti	piimatoodete tootmine	100%	100%

* Osalus läbi tütaretevõtte Tere AS

Eesti Piimatööstus OÜ varasem ärinimi oli Põlva Dairy OÜ.

Kontserni tütaretevõttel Tere AS'il on 24,65 % osalus ettevõtetes Kiosk24 OÜ ja Köök24 OÜ.

7. märtsil 2017.a omandas AS Maag Grupp Nordea ja DNB panga nõuded Tere ja Tere omanikfirma Elveda OÜ (pankrotis) vastu ning sõlmiti leping Elveda OÜ osa omandamiseks. Maag Grupp esitas 15. märtsil

2017.a. Konkurentsiametile taotluse AS Maag Grupp ja Elveda OÜ koondumiseks ning amet väljastas koondumislõa 4. juulil 2017. 14. juulil 2017 omandas AS Maag Grupp Tere aktsiad ning alates 18. juulist 2017 on Tere ainuaktsionäriks AS Farmi Piimatööstus (AS-i Maag Grupp tütarettevõte).

Tere grupi ettevõtted omandati eesmärgiga tugevdada Farmi Piimatööstuse strateegilist turupositsiooni Eesti piimaturul ning laiendada agressiivsemalt eksportturgudele.

Tere ostuhind lepiti kokku ostja ja müüja vahel intensiivsete läbirääkimiste tulemusel. Läbirääkimiste käigus võeti arvesse lisaks netovarale ka mitmeid muid kriteeriumeid ja asjaolusid nagu näiteks turuosa, tootmise efektiivsus, kasumlikkus ja võimalikud sünergiad jne.

Omandatud eristatavad varad ja kohustused	Soetatud varade õiglane väärtus
Raha ja raha ekvivalendid	2 005 333
Nõuded ja ettemaksed	3 338 976
Varud	3 267 967
Pikaajalised finantsinvesteeringud	55 941
Kinnisvarainvesteeringud	755 000
Materiaalne põhivara	25 075 589
Immateriaalne vara	6 678 629
Kohustused	-7 096 296
Laenud ja võlakohustused	-1 108 920
Saneerimiskava	-14 639 759

AS Tere koos teiste tütarettevõtetega on konsolideeritud alates 31. juulist 2017.

Perioodil alates 1. augustist 2017.a. kuni 31. detsembrini 2017.a. oli konsolideeritud raamatupidamise aruandes kajastatud Tere grupi müügitulu kokku 25 361 tuhat eurot ja kasum 1 315 tuhat eurot.

Kui Tere oleks konsolideeritud alates 1. jaanuarist 2017. a., siis oleks konsolideeritud kasumiaruandes kajastatud pro-forma müügitulu 105 566 tuh eurot.

FARM PIIMATÖÖSTUS AS

2018. aasta auditeeritud konsolideeritud majandusaasta aruanne

6. Materiaalne põhivara

Soetusmaksumus	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Sõidukid	Muu inventar	Lõpet. ehitised ja ettemaksed	Kokku
Seisuga 01 jaanuar 2017	5 907 085	12 888 809	247 952	115 504	594 953	19 754 303
Soetused	21 331	145 315	218 141	15 644	205 946	606 377
Tütarettevõttega koos soetatud	20 910 064	3 178 696	536 709	220 670	229 450	25 075 589
Müügid ja mahakandmised	-9 550	-682 650	-107 215	-14 768	-10 765	-824 948
Ümberklassifitseerimised	442 145	80 135	0	0	-502 280	0
Muud muutused	91 611	12 896	0	0	-104 507	0
Seisuga 31 detsember 2017	27 362 686	15 623 201	895 587	337 050	412 797	44 631 321
Soetused	10 416	590 164	151 709	48 334	919 447	1 720 070
Müügid ja mahakandmised	-37 538	-518 950	-297 698	-133 044	-60 222	-1 047 452
Ümberklassifitseerimised	140 926	111 871	0	136 496	-389 293	0
Seisuga 31 dets 2018	27 476 490	15 806 286	749 598	388 836	882 729	45 303 939
Akumuleerunud kulum ja väärtuse langus						
Seisuga 01 jaanuar 2017	-2 037 880	-7 521 899	-117 852	-95 528	-58 777	-9 831 936
Kulum	-1 222 231	-1 512 132	-152 447	-28 104	0	-2 914 914
Müügid ja mahakandmised	9 549	376 796	58 182	13 825	0	458 352
Ümberhindamine	-2 222	0	0	0	0	-2 222
Seisuga 31 detsember 2017	-3 252 784	-8 657 235	-212 117	-109 807	-58 777	-12 290 720
Kulum	-2 380 937	-1 541 946	-219 625	-75 725	0	-4 218 233
Müügid ja mahakandmised	37 538	509 487	275 232	27 415	0	849 672
Ümberklassifitseerimised	0	61 356	0	-61 356	0	0
Seisuga 31 dets 2018	-5 596 183	-9 628 338	-156 510	-219 473	-58 777	-15 659 281
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2018	21 880 307	6 177 948	593 088	169 363	823 952	29 644 658
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2017	24 109 902	6 965 966	683 470	227 243	354 020	32 340 601

Tabelis toodud kuupäevade seisuga oli täielikult amortiseerunud, ent jätkuvalt kasutusel oleva materiaalse põhivara soetusmaksumus järgmine:

	31.12.2018	31.12.2017
Masinad ja seadmed	17 815 587	16 949 145
Sõidukid	1 200 865	1 386 342
Muu inventar	427 829	2 251 048
	19 444 282	20 586 535

Tabelis toodud kuupäevade seisuga oli kapitalirendi tingimustel soetatud materiaalse põhivara väärtus järgmine:

	31.12.2018	31.12.2017
Soetusmaksumus		
Masinad ja seadmed	3 379 040	6 060 857
Sõidukid	894 359	825 000
Muu inventar	79 985	145 700
	4 273 399	7 031 557

Bilansiline jääkmaksumus

Masinad ja seadmed	2 248 663	2 402 230
Sõidukid	409 581	523 089
Muu inventar	49 416	3 521
	2 658 245	2 928 840

Soetamine aruande perioodi jooksul

Masinad ja seadmed	660 305	68 547
Sõidukid	118 484	9 649
Muu inventar	0	22 098
	778 789	100 294

Pantide ja hüpoteekide kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 24.

7. Kinnisvarainvesteeringud

Seisuga 31. detsember 2018 on kinnisvarainvesteeringuna kajastatud kinnistud, mida ei kasutata tootmise otstarbel ning mis asuvad järgmistel aadressidel:

- Paide, Präama tee 11;
- Rakvere, Tiigi 1;
- Rakvere, Tiigi 3;
- Tallinn, Pärnu mnt 143a

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Õiglane väärtus perioodi alguses	850 000	114 633
Lisandunud äriühenduste kaudu	0	755 000
Õiglase väärtuse muutus	0	-1 855
Ümberklassifitseerimine PV-sse	0	-17 778
Õiglane väärtus perioodi lõpul	<u>850 000</u>	<u>850 000</u>

Seisuga 31. detsember 2018 oli kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus kokku 850 000 eurot (2017: 850 000 eurot).

VÄIKE KREVETT ON MAITSEPIRUETT

8. Immateriaalne põhivara

	Firmaväärtus	Kaubamärgid	Tarkvara	Litsentsid	Muu immateriaalne põhivara	Kokku
Soetusmaksumus						
Seisuga 01 jaanuar 2017	3 538 472	1 278 233	568 424	0	0	5 385 129
Soetused	24 023 692	6 648 000	68 798	0	0	30 740 490
Lisandunud äriühenduste kaudu	0	0	0	6 664	23 965	30 629
Seisuga 31 detsember 2017	27 562 164	7 926 233	637 222	6 664	23 965	36 156 248
Soetused	0	0	48 010	0	0	48 010
Müügid ja mahakandmised	0	0	-21 226	0	0	-21 226
Seisuga 31 detsember 2018	27 562 164	7 926 233	664 006	6 664	23 965	36 183 032
Akumuleerunud kulum ja väärtuse langus						
Seisuga 01 jaanuar 2017	0	-1 150 410	-107 074	0	0	-1 257 484
Kulum	0	-173 268	-57 393	-833	-5 706	-237 200
Seisuga 31 detsember 2017	0	-1 323 678	-164 467	-833	-5 706	-1 494 684
Kulum, allahindlus	0	-109 068	-62 600	-1 999	-13 695	-187 362
Müügid ja mahakandmised	0	0	21 226	0	0	21 226
Seisuga 31 detsember 2018	0	-1 432 746	-205 841	-2 832	-19 401	-1 660 820
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2018	27 562 164	6 493 487	458 165	3 832	4 564	34 522 212
Bilansiline jääkmaksumus, 31.12.2017	27 562 164	6 602 555	472 755	5 831	18 259	34 661 564

AS Tere ostuanalüüsi käigus on võetud arvele omandamisega kaasa tulnud kaubamärgid Tere, Emma, Hellus, Tere Paradiis, Yofir, Võideks, Kohuke, Merevaik, Tere Natural, Päikseke ja Sõprus kogumaksumusega 6 648 000 eurot.

Firmaväärtus on tekkinud alljärgnevatest äriühendustest:

- 2003. aastal omandati Jõhvi Piima varad;
- 2007. aastal omandati AS Rakvere Piim;
- 2017. aastal juulis omandati Tere AS, koos tütarettevõtetega AS Meieri Transport, Estonian Dairy OÜ, Põlva Dairy OÜ (uue nimega Eesti Piimatööstus OÜ) ja Viljandi Dairy OÜ;

Seoses IFRS'ile üleminekuga 2017. aastal kanti varem Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt amortiseeritud Jõhvi Piima firmaväärtus seisuga 01.01.16 täies ulatuses maha, kuna Jõhvi Piima vara ei ole eraldiseisvalt selgelt identifitseeritav ning vara kaetava väärtuse testi tegemine seetõttu komplitseeritud. Mahakandmisest tekkinud kahjumi arvelt on vähendati jaotamata kasumit 134 826 euro ulatuses.

AS Rakvere Piim firmaväärtuse testi puhul on lähtutud sõltumatu professionaalse hindaja poolt seisuga 31.12.18 läbi viidud kaubamärkide Farmi ja Farmi Skyr hindamisest. Hindamiseks on kasutatud litsentsitasude vabastamise meetodit (relief from royalty method), Nimetatud meetodi kohaselt leitakse immateriaalse vara väärtus litsentsi- või kasutustasude alusel, mida tuleks maksta kolmandale isikule, juhul kui antud vara ei kuuluks omanikule. Kasutustasu määra (royalty rate) leidmisel on lähtutud piimasektori võrreldavatest turutehingutest ning hinnatavate kaubamärkide tugevusanalüüsist. Testis kasutatud rahavood tuginesid juhtkonna prognoosile järgmise viie aasta kohta ning prognoosimisel kasutati alljärgnevaid eeldusi:

- perioodil 2019-2023 ja perpetuitedis:
 - Farmi kaubamärgi käibe kasv perioodil 2019-2023 3% aastas;
Farmi Skyr kaubamärgi käibe kasv perioodil 2019-2023 5,3% aastas
 - Farmi kaubamärgi kasutustasu määr 0,87%
Farmi Skyr kaubamärgi kasutustasu määr 1,11%
 - eeldatav käibe kasv perpetuitedis 1%.
 - diskontomäär 10,1%

31.12.18 teostatud testi tulemusena leitud kaetav väärtus on suurem kui bilansiline väärtus.

Firmaväärtuse testi tundlikkuse analüüs näitab, et kui väärtuse testis toimuksid alltoodud muutused, oleks mõju firmaväärtusele järgnev:

- 1%-punkti võrra väiksem käibe kasv igal prognoosiaastal ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust;
- diskontomäära suurendamine 1% võrra ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust.

AS Tere ostutehingu tulemusena tekkis firmaväärtus summas 24 023 692 eurot.

Bilansikuupäeva seisuga on viidud läbi AS Tere raha genereeriva üksuse firmaväärtuse test. Raha genereeriva üksusena on testi võtmes käsitletud Tere AS kui konsolideerimisüksust koos tütarettevõtetega AS Meieri Transport, Estonian Dairy OÜ, Eesti Piimatööstus OÜ ja Viljandi Dairy OÜ. Testis kasutatud rahavood tuginesid juhtkonna prognoosile järgmise seitsme aasta kohta. Juhtkonna prognoos tugineb nii eelnevale kogemusele, kui ka ettevõttevälisele infole. Prognoosimisel kasutati kasvumäärana järgmisi hindade ja koguste muutusi:

perioodil 2019-2025 ja perpetuitedis:

- käibe kasv on seotud prognoositava toorpiima kokkuostuhinna ja tarbijahinnaindeksi muutustega;
- 2019. aastal on prognoositud käibe kasvuks 9,9%. Järgnevatel aastatel keskmiselt 4,9% aastas;
- aastatel 2019-2025 moodustab keskmine müügitulu kasv 3,1% aastas, mis plaanitakse saavutada peamiselt ekspordi kasvu arvelt;

- perpetuitedis eeldatav ärikasumi aastane kasv on 2,0%;
- kasutatud on tulumaksujärgset diskontomäära 9,4%.

31.12.18 teostatud testi tulemusena leitud kaetav väärtus on suurem kui raha genereeriva üksuse bilansiline väärtus.

Firmaväärtuse testi tundlikkuse analüüs näitab, et kui väärtuse testis toimuksid alltoodud muutused, oleks mõju firmaväärtusele järgnev:

- 1%-punkti võrra väiksem käibe kasv igal prognoosiaastal ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust;
- diskontomäära suurendamine 1% võrra ei tooks kaasa firmaväärtuse allahindlust.

Täielikult amortiseerunud immateriaalse põhivara soetusmaksumus:

	31.12.2018	31.12.2017
Tarkvara litsentsid	294 965	294 965
Kaubamärgid	1 451 087	1 451 087
Tarkvara	135 208	157 885
Muu immateriaalne põhivara	10 673	10 673
	1 891 933	1 914 610

9. Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud

	31.12.2018	31.12.2017
Sidusettevõtete osad (lisa 5)	1 636	1 636
Antud pikaajalised laenud ja kapitalirendi nõuded	1 441 786	1 443 808
Pikaajalised nõuded ja finantsinvesteeringud kokku	1 443 422	1 445 444

Kirje „antud pikaajalised laenud ja kapitalirendi nõuded“ analüüs on järgmine:

	31.12.2018	31.12.2017
Pikaajalised laenud ja kapitalirendi nõuded teistele jur. isikutele *	1 441 703	1 441 703
Omatöötajate järelmaksud	83	2 105
Antud pikaajalised laenud kokku	1 441 786	1 443 808

* Kontserni investeeringud taristusse odavama soojusühikuhinna jaoks tulevikus.

	Intress	Intress
Pikaajalised laenud teistele jur. isikutele	3,5%	3,5%
Omatöötajate järelmaksud ja kapitalirendid	0% - 1,5%	0% - 1,5%

Laenud ei ole tagatud tagatisega. Kõik laenud on nomineeritud eurodes.

Antud pikaajalised laenud kuuluvad tagastamisele alljärgnevalt:

	31.12.2018	31.12.2017
Järgmise aasta jooksul	2 550	4 353
2–5 aasta jooksul	1 443 808	1 443 808
Enam kui viie aasta jooksul	0	0
	1 446 358	1 448 161

Seotud osapoolte pikaajaliste nõuete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisa 27.

10. Varud

	31.12.2018	31.12.2017
Tooraine ja materjal	2 106 569	2 251 457
Käibetaara	518 178	528 848
Lõpetamata toodang	236 041	306 326
Valmistoodang	2 021 661	1 595 778
Ettemaksed varude eest ja kaubad teel	70 782	116 038
Müügiks ostetud kaubad	25 234	21 819
Varud kokku	4 978 465	4 820 266

Kontsern on aruandeperioodi jooksul varusid kuludesse kandnud järgmiselt:

	2018	2017
Valmistoodang ja müügiks ostetud kaubad	-161 258	-106 697
Käibetaara	-136 698	-182 893
Tooraine, pooltoode ja materjal	-184 968	-113 684
Mahakandmised kokku	-482 924	-403 274

11. Nõuded ja ettemaksed

	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu	2 631 813	6 862 555
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-54 273	-5 126
Faktooritavad nõuded	1 349 713	0
Nõuded ostjate vastu kokku	3 927 253	6 857 429
Laenu- ja kapitalirendinõuded	2 550	4 353
Intressinõuded	24 801	24 432
Antud laenud ja intressinõuded	27 351	28 785
Tulevaste perioodide kulud	15 172	40 217
Tagatised ja deposiidid	30 207	72 807
Ettemaksud	305 389	37 427
Maksude ettemaks	17 718	13 274
Muud lühiajalised nõuded	696 708	805 700
Muud nõuded	1 065 194	969 425
Lühiajalised nõuded ja ettemaksed kokku	5 019 798	7 855 639
Pikaajalised laenu- ja kapitalirendinõuded	1 441 786	1 443 808
Pikaajalised nõuded kokku	1 441 786	1 443 808

31.12.18 seisuga on kõik Kontserni kehtivad faktooringlepingud regressiõigusega. 31.12.17 seisuga oli osa lepinguid regressiõigusega.

Nõuded ostjate vastu ei ole intressikandvad ning tasumisele kuuluvate summade maksetähtaeg varieerub kuni 60 päeva.

Nõudeid ostjate vastu on allahinnatud järgmiselt:

	31.12.2018	31.12.2017
Aruandeperioodi alguses	-5 126	0
Varasema allahindluse tühistamine	2 537	0
Täiendavalt kajastatud allahindlus	-51 684	-5 126
Aruandeperioodi lõpus	-54 273	-5 126

Laenu- ja kapitalirendinõuete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 9.

Seotud osapoolte nõuete ja ettemaksete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 27.

Kirje „nõuded ostjate vastu“ analüüs maksetähtaegade lõikes on järgmine:

	Kokku	Tähtaeg ei ole saabunud	< 30 päeva	31-60 päeva	> 60 päeva
31.12.2018	3 927 253	3 574 887	259 941	34 202	58 223
31.12.2017	6 857 429	6 327 801	419 719	28 650	81 260

Seisuga 31. detsember 2018 on kirjel „nõuded ostjate vastu“ arved, mille maksetähtaeg on möödas, kuid mida ei ole allahinnatud, summas 352 366 eurot (31.12.2017: 529 628 eurot).

12. Raha ja raha ekvivalendid

	31.12.2018	31.12.2017
Sularaha kassas	3 704	4 532
Pangakontod	4 294 435	3 955 456
Raha ja raha ekvivalendid kokku	4 298 138	3 959 988

Raha pangakontol teenib intressi ujuva intressimääraga, mis põhineb igapäevasel pangahoiuse intressil.

Emaettevõtte kontsernikontol olevad vabad vahendid on kajastatud rahana. Kontsernikonto jääk 31. detsembri 2018 seisuga oli 2 579 273 eurot (31.12.2017: 919 480 eurot).

13. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2018 jagunes AS Farmi Piimatööstus aktsiakapital järgmiselt:

	31.12.2018	31.12.2017
Aktsiate arv	32 796	32 796
Aktsia nimiväärtus	63.90	63.90
Aktsiakapital kokku	2 095 664	2 095 664

10. juulil 2017 emiteeriti 2 296 aktsiat, mille eest tasuti rahas 146 714 eurot. Seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 on kõikide väljastatud aktsiate eest on täielikult tasutud.

31. detsembri 2018. aasta seisuga on emattevõtte laenukohustuste (lisa 27) tagatiseks panditud Kontserni aktsiad kogu ulatuses.

Seisuga 31.12.2018 oli Kontserni jaotamata kasum 17 040 655 eurot (2017: 14 272 674 eurot).

	31.12.2018	31.12.2017
Aruandeperioodi alguses	14 272 674	12 873 490
Aruandeperioodil väljakuulutatud dividendid	0	-300 000
Aruande perioodi kasum (-kahjum)	2 767 981	1 699 184
Aruandeperioodi lõpus	17 040 655	14 272 674
Maksimaalne võimalik ettevõtte tulumaksu kohustus	3 408 131	2 854 535
Maksimaalne võimalik dividendi väljamakse	13 632 524	11 418 139

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja dividendide tulumaksu kulu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2018.

14. Laenukohustused

	31.12.2018	31.12.2017	Keskmine laenuintress	Tähtaeg	Tagatis
Kapitalirentide lühiajaline osa	754 562	940 274	1-6k E* + 1,6-4%; fikseeritud 2,551 %	01/2019 - 12/2023	-
Emaettevõtte pikaajalise laenu tagasimaksed järgmisel perioodil	4 620 000	2 229 492	3k E* + 3,50 %	02/2022	-
Krediidiasutuse pikaajalise laenu tagasimaksed järgmisel perioodil	14 406	0	6k E* + 1,75 %	03/2025	Hüpoteek ja kommertsant
Faktooringu kohustused	0	932 300	1,5 % + 3 kuu E*	31.05.2018	Nõudeõigus ostajate vastu
Lühiajalised laenukohustused kokku	5 388 968	4 102 066			
Kapitalirentide pikaajaline osa	1 374 936	1 301 011	1-6k E* + 1,6-4%; fikseeritud 2,551 %	01/2019 - 12/2023	-
Emaettevõtte pikaajaline laen	34 515 868	39 135 868	3k E* + 3,50 %	02/2022	-
Krediidiasutuse pikaajaline laen	79 963	0	6k E* + 1,75 %	03/2025	Hüpoteek ja kommertsant
Pikaajalised laenukohustused kokku	35 970 767	40 436 879			
Laenukohustused kokku	41 359 735	44 538 945			

* E = EURIBOR

Täiendav informatsioon tagatiste kohta on toodud lisas 24.

Kõik laenukohustused on nomineeritud eurodes.

Lühi- ja pikaajaliste laenude bilansiline maksumus ja õiglane väärtus on ligilähedased, sest tegelikud intressimäärad on sarnased efektiivsetele intressimääradele.

Pikaajalised laenukohustused kuuluvad tasumisele alljärgnevalt:

	31.12.2018	31.12.2017
Järgmise aasta jooksul	5 388 968	4 102 066
2–5 aasta jooksul	35 970 767	40 436 879
	41 359 735	44 538 945

15. Saneerimiskava

Harju Maakohus algatas 18.02.2016 määrusega Tere saneerimismenetluse. 19.07.2017 tegi kohus Terele kättesaadavaks kohtu määruse, millega otsustas menetlusosalistele üllatuslikult jätta menetlusse võtmata saneerimiskava kinnitamise avaldus ning lõpetada saneerimismenetlus. Kohtu järeldused saneerimiskava menetletavuse ja kinnitatavuse osas põhinesid saneerimiskava kohtule kinnitamiseks esitamise aegsel olukorral, arvestamata menetluse vältel toimunud muutusi. Ettevõtte hinnangul on määruse tegemisel rikutud menetlusnorme ning määrus ei vasta seaduslikkuse ja põhjendatuse nõuetele ning Riigikohtu juhiste ja praktikale. Tere on esitanud 03.08.2017 omapoolse määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 19.07.2017 tehtud määruse tühistamiseks ning võtmaks menetlusse Tere avaldus saneerimiskava kinnitamiseks ja kinnitada saneerimiskava. Harju Maakohus saatis 28.02.2018 Tere määruskaebuse lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule. Ringkonnakohtu rahuldas 12.07.2018 Tere määruskaebuse ning saatis saneerimiskava kinnitamise küsimuse Maakohtule uuesti lahendamiseks, nõudes, et Maakohus võtaks otsustamisel arvesse kõiki muutunud asjaolusid, eelkõige aga, et varem võlausaldajateks olnud isikute seisukohtade asemel peaks nüüd arvestama uute võlausaldajate, sh Maagi seisukohti.

Saneerimiskavaga ümber kujundatud võlausaldajate nõuete summa oli 45,0 miljonit eurot, millest laenukohustused moodustasid 31,5 miljonit eurot.

Alates saneerimismenetluse algatamisest 18.02.16 on Tere saneerimiskaitse all ning saneerimiskava ametlik graafikujärgne täitmise kohustus tekib alles kava kinnitamisele järgneval kalendriaastal, mistõttu on kõiki saneerimiskava kohustusi käsitletud aruande mõistes pikaajalistena.

Selleks, et igapäevane äritegevus saneerimiskava kinnitamise venimise tõttu rohkem ei kannataks, on AS Farmi Piimatööstus emaettevõtte ja AS Maag Grupp kontserni emaettevõttega asunud koheselt peale Tere omandamist 2017. aasta juulis sõlmima saneerimiskavas olevate võlausaldajatega kokkuleppeid saneerimiskava kohustuste ülevõtmiseks. Seisuga 31.12.18 moodustab saneerimiskava järgne võlgnevus kolmandatele osapooltele vaid 4 161 304 eurot (31.12.2017: 9 109 819 eurot).

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Laenud teistelt juriidilistelt isikutelt	2 745 000	2 865 000
Kapitalirent	0	435 454
Kapitalirent emaaettevõttele	353 334	0
Võlad tarnijatele	263 091	3 414 854
Võlad emaaettevõttele	150 849	0
Maksuvõlad	1 044 104	1 110 769
Saadud ettemaksed	0	641 086
Intressivõlad	0	533 547
Muud võlad	109 109	109 109
Saneerimiskava kokku	4 665 487	9 109 819
<i>sh pandiga tagatud</i>	<i>1 587 295</i>	<i>1 643 191</i>
<i>sh pandiga tagamata</i>	<i>3 078 192</i>	<i>7 466 628</i>

Vastavalt esitatud saneerimiskavale kuuluvad võlakohustused tasumisele alljärgnevalt:

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
2–5 aasta jooksul	3 504 718	7 949 050
Enam kui viie aasta jooksul	1 160 769	1 160 769
	4 665 487	9 109 819

Pandiga tagatud põhinõudeid ei ole saneerimiskavaga pandisumma ulatuses vähendatud. Kõrvalnõudeid, nii intressi- kui viivisenõudeid, on vähendatud seadusjärgse suuruseni ning põhi- ja kõrvalnõuete tasumine ajatatud 10 aasta peale. Pandiga tagatud põhinõuetelt, mida ei rahuldata esimese aasta jooksul, arvestatakse ja tasutakse intressi 2,1 % + 3 kuu EURIBOR aastas, mis vastab turuintressile.

Pandiga tagamata nõuded kujundatakse saneerimiskava kohaselt ümber põhinõude suuruseni, st põhinõudeid ei vähendata, kuid kõik kõrvalnõuded vähendatakse nullini. Nõuded rahuldatakse hiljemalt 6 aasta jooksul pärast saneerimiskava kinnitamist selliselt, et:

- ✓ kuni 300 000 euro suurused nõuded rahuldatakse täies ulatuses 2 aasta jooksul,
- ✓ kuni 600 000 euro suurused nõuded rahuldatakse täies ulatuses 3 aasta jooksul ning
- ✓ kuni 1 100 000 euro suurused nõuded rahuldatakse täies ulatuses 4 aasta jooksul.

Selle tulemusena rahuldatakse enamike võlaausaldajate nõuded täies ulatuses juba esimese kahe aasta jooksul ning kolmanda aasta lõpuks on osaliselt rahuldamata vaid 8 võlaausaldaja nõuded.

16. Võlad ja ettemaksed

	31.12.2018	31.12.2017
Võlad tarnijatele	8 286 299	9 423 878
Maksuvõlad	922 394	1 248 411
Võlad töövõtjatele	787 086	670 177
Võimalikud eraldised	789 513	867 150
Lühiajalised eraldised	305 025	213 725
Klientide ettemaksed	10 645	32 315
Intressivõlad	125 748	175 327
Muud võlad	888 242	1 033 740
Lühiajalised võlad ja ettemaksed kokku	12 114 952	13 664 723
 Võlad tarnijatele *	 1 446 545	 207 242
Pikaajalised võlad ja ettemaksed kokku	1 446 545	207 242

* pikaajalised võlad tarnijatele on seotud tütarettevõttelt ülevõetud saneerimiskava kohustustega

Tasumisele kuuluvate tarnijate summade maksetähtaeg varieerub vahemikus kuni 60 päeva.

Seotud osapoolte võlgade ja ettemaksete kohta on toodud täiendavat informatsiooni lisas 27.

Tabelis toodud kuupäevade seisuga koosnesid Kontserni maksuvõlad alljärgnevatest kirjetest:

	31.12.2018	31.12.2017
Sotsiaalmaks	836 322	797 483
Käibemaks	585 302	830 003
Kinnipeetud tulumaks	392 677	391 812
Töötuskindlustusmaks	55 983	53 511
Kogumispension	21 415	20 968
Ettevõtte tulumaks	16 334	12 648
Keskkonna maksud	10 483	10 332
Maksuintressid	39 645	234 086
Maamaks	8 337	8 337
Maksuvõlad kokku (lisad 11, 15)	1 966 498	2 359 180

Lühiajaliste eraldiste ja tingimuslike kohustuste saldod koosnesid alljärgnevatest kirjetest:

	31.12.2018	31.12.2017
Muud kohustused		
Võimalikud eraldised	789 513	867 150
	789 513	867 150
Lühiajalised eraldised		
Arvestuslikud kulud	259 140	206 188
Arvestatud klientide boonused	45 885	7 537
	305 025	213 725
Eraldised kokku	1 094 538	1 080 875

17. Tulu kliendilepingutest

Kontserni tulu kliendilepingutest 2018. aastal ning müügitulu 2017. aastal jaguneb geograafiliste piirkondade järgi järgmiselt:

	2018	2017
Eesti	87 022 413	63 205 545
Ühendusesisene müük	20 194 389	11 647 376
Eksport kolmandatesse riikidesse	808 267	23 846
Tulu kokku	108 025 069	74 876 767

Kontserni tulu kliendilepingutest 2018. aastal ning müügitulu 2017. aastal jaguneb tegevusalade lõikes järgmiselt:

	2018	2017
Omatoodangu müük	106 903 221	72 987 472
Teenuste osutamine	174 050	56 622
Ostetud kauba edasimüük	703 676	427 760
Tootmisteenususe osutamine	187 562	120 339
Tooraine ja materjalide müük	56 560	1 284 574
Tulu kokku	108 025 069	74 876 767

18. Müüdud toodangu kulu

	2018	2017
Tooraine ja materjal	-68 076 976	-48 756 519
Tööjõukulud	-6 929 899	-4 000 909
Põhivara amortisatsioon	-3 845 060	-2 750 525
Küttekulu	-1 975 325	-959 830
Seadmete remont ja hooldus	-1 540 960	-932 143
Transpordi- ja logistikakulud	-1 382 691	-1 234 506
Elekter	-1 161 219	-869 310
Mahakandmised	-528 212	-376 332
Ostetud kaup edasimüügiks	-511 983	-2 511 348
Laborikulud	-207 491	-93 620
Muud müüdud toodangu kulud	-2 066 009	-602 496
Müüdud toodete kulu kokku	-88 225 825	-63 087 538

19. Turustuskulud

	2018	2017
Kauba transpordikulud ja logistikateenused	-6 734 790	-4 434 550
Tööjõukulud	-2 282 449	-1 374 738
Reklaami-, turunduse- ja toorearenduse kulud	-1 856 913	-1 339 968
Mitmesugused sisseostetud teenused	-425 666	-400 170
Põhivara amortisatsioon	-253 942	-144 735
Kasutusrent	-152 349	-82 639
Mahakandmised ja nõuete allahindlused	-132 565	-31 241
Muud turustuskulud	-689 637	-474 029
Turustuskulud kokku	-12 528 311	-8 282 070

20. Üldhalduskulud

	2018	2017
Mitmesugused sisseostetud teenused	-580 442	-1 388 093
Tööjõukulud	-1 211 607	-835 399
Põhivara amortisatsioon	-306 590	-265 181
Kommunaalteenuste kulu	-178 212	-175 107
IT kulud	-218 460	-129 012
Muud üldhalduskulud	-498 041	-248 380
Üldhalduskulud kokku	-2 993 352	-3 041 172

21. Muud äritulud

	2018	2017
Kasum põhivara müügist	61 289	34 795
Sihtfinantseerimine (lisa 26)	40 938	14 921
Saadud trahvid ja viivised	39 287	8 044
Tulu põhivara kasutusrendist	12 827	5 273
Muud äritulud	69 317	55 245
Muud äritulud kokku	223 658	118 278

22. Muud ärikulud

	2018	2017
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-70 305	-943
Makstud trahvid ja viivised	-32 017	-37 595
Muud ärikulud	-2 907	-51 117
Ettevõtlusega mitteseotud kulud	-1 348	-6 724
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse langus (lisa 7)	0	-1 855
Riigilõivud	0	-992
Muud ärikulud kokku	-106 577	-99 226

23. Finantstulud ja -kulud

	2018	2017
Intressikulud	-1 538 193	-264 717
Faktooringutasud	-127 715	-40 648
Lepingutasud	-9 600	-5 675
Muud finantskulud	-9 305	-17 971
Finantskulud kokku	-1 684 813	-329 012

	2018	2017
Intressitulud	58 132	26 453
Eelnevate perioodide provisjonide tühistamine	0	1 441 703
Kasum muude aktsiate, osade müügist	0	150 001
Finantstulud kokku	58 132	1 618 157
Finantstulud ja -kulud kokku	-1 626 681	1 289 145

24. Kommertspandid, hüpoteegid ja tagatised

Kontserni ja emaettevõtte laenude tagatisteks on:

1. kommertspant koguvarale ja ettevõtte aktsiatele;
2. arvete alusel loovutamise teel omandatud nõudeõigus tütaretevõtte Tere AS ostjate vastu ja finantstagatisõigus tütaretevõtte Tere AS kogumiskontol olemasolevatele rahalistele vahenditele;
3. ühishüpoteegid kinnistutele.

Seisuga 31 detsember 2018 kommertspandi suurus koguvarale moodustas 6,0 miljonit eurot (2017: 33,23 miljonit eurot).

Seisuga 31. detsember 2018 moodustas ühishüpoteekide suurus 45,85 miljonit eurot (2017: 45,85 miljonit eurot). Hüpoteegiesemete bilansiline väärtus moodustas 31.12.2018 seisuga 22,73 miljonit eurot (2017: 24,96 miljonit eurot).

25. Rendid

Kontsern kui rentnik

Kontsern on kapitalirendi tingimustel soetanud tootmisseadmeid, laboriseadmeid ja sõidukeid. Tasumisele kuuluvad kapitalirendikohustused vastavalt tähtaegadele:

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Järgmise aasta jooksul	754 562	940 274
2–5 aasta jooksul	1 374 936	1 301 011
	<u>2 129 498</u>	<u>2 241 285</u>

Kapitalirendi lepingute tasumise lõpptähtajad, alusvaluutad ja intressimäärad on toodud lisas 14.

Kasutusrent hõlmab Kontserni poolt ruumide, sõidukite, tootmisseadmete, kontoriseadmete, tõstukite ja muude seadmete eest tasumisele kuuluvaid rendimakseid:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Sõidukite rent	142 031	19 674
Äripindade rent	196 606	94 871
Tõstukite rent	78 013	37 137
Muu vara rent	26 169	17 957
	<u>442 819</u>	<u>169 640</u>

Kontserni tasumisele kuuluvad kasutusrendikohustused vastavalt tähtaegadele:

	2018	2017
Järgmise aasta jooksul	389 386	402 972
2–5 aasta jooksul	987 718	1 313 885
Enam kui viie aasta jooksul	40 495	468 359
	1 417 599	2 185 216

Rendilepingute tingimused, hinnaparandusklauslid ja pikendamise tingimused on erinevad.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrenditulu hõlmab äriühingu poolt äripindade ja veokite rendi eest saadud tulu:

	2018	2017
Sõidukite rent	6 000	2 500
Äripindade rent	6 827	2 773
	12 827	5 273

Tulevane üüritulu, mis kuulub tasumisele vastavalt olemasolevatele lepingutele:

	2018	2017
Järgmise aasta jooksul	11 827	12 655
2–5 aasta jooksul	32 484	31 621
Enam kui viie aasta jooksul	0	0
	44 311	44 276

26. Sihtfinantseerimine

	<u>2017</u>	<u>2017</u>
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest perioodi algul	50 306	5 962
Perioodi jooksul laekunud	0	47 937
Perioodi jooksul tuluks kantud	-10 780	-3 593
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest perioodi lõpus	39 526	50 306
sh tuludesse järgmise aasta jooksul	10 780	10 780
sh tuludesse 2–5 aasta jooksul	28 746	39 526
	39 526	50 306

Keskkonnainvesteeringu projekti raames saadud toetuse tingimuslik kohustus lõpeb 30.09.2020.

Tegevuskuludega seotud sihtfinantseerimine

2018. majandusaastal saadud toetuste maht tegevuskuludele moodustas kokku 30 158 eurot (2017: 11 328 eurot). Toetused on seotud Kontserni osalemisega piimatoodetega seotud teadusuuringutes ning innovaatilise tootearenduse rahastamisega. Toetusi on saadud PRIA, Eesti Piimaliidu, Eesti Toiduainetööstuste Liidu ja Eesti Töötukassa kaudu. Tegevuskuludeks saadud toetustel puuduvad tingimuslikud kohustused.

Sihtfinantseerimise käigus saadud kulude kompensatsioonid kajastatakse kasumiaruandes muudes ärituludes (lisa 21).

27. Tehingud seotud osapooltega

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Nõuded ja ettemaksed		
Emaettevõte	431	78 845
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	10 428	1 942
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	1 441 703	1 464 771
Töötajad	1 319	1 082
	1 453 882	1 546 640

Võlad ja ettemaksed

Emaettevõte	1 514 629	1 053 151
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	153 997	167 239
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	161 668	159 736
	1 830 294	1 380 126

Laenukohustused

Emaettevõte	39 135 868	41 365 360
	39 135 868	41 365 360

01-12.2018**01-12.2017****Müüdud kaubad ja teenused, intressitulud**

Emaettevõte	420 918	389 702
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	215 008	60 718
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	125 915	39 928
	761 841	490 348

Ostetud kaubad ja teenused, intressikulud

Emaettevõte	1 566 985	306 487
Emaettevõttega samasse konsol gruppi kuuluvad ettevõtted	1 507 219	1 604 378
Eraisikust omanikega seotud ettevõtted	1 537 201	469 418
	4 611 405	2 380 283

Kõik tehingud seotud osapooltega on teostatud turuhindades ja -tingimustel.

2018**2017****Võtmeisikute hüved:**

Majandusaasta töötasu ja sellega seotud maksud	1 209 209	747 666
Võtmetähtsusega juhtide keskmine arv	15	11

28. Õiglase väärtuse hindamine

Avalikustatavad kvantitatiivsed andmed õiglase väärtuse hindamise hierarhia kohta aastaaruande koostamise kuupäevadega:

Õiglase väärtuse hindamine kasutades				
	Lisa	Kokku	Olulised jälgitavad sisendid (Tase 2)	Olulised mitte jälgitavad sisendid (Tase 3)
Hindamise kuupäev: 31.12.2018				
Varad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses:				
Faktooritavad nõuded ostjate vastu	11	1 349 713	-	1 349 713
Kinnisvarainvesteeringud	7	850 000	-	850 000
Varad, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:				
Nõuded ostjate vastu	11	2 577 540	-	2 577 540
Antud laenu ja kapitalirendinõuded seotud osapooltele	9,11	1 446 358	-	1 446 358
Kohustused, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:				
Saadud laenu seotud osapooltelt	14,27	39 135 868	-	39 135 868
Saadud laenu krediitiasutustelt	14	94 369	-	94 369
Saadud laenu teistelt juriidilistelt isikutelt	14,15	2 745 000	-	2 745 000
Kapitalirendikohustused	14,15	2 482 832	-	2 482 832
Võlad tarnijatele	16	9 732 844	-	9 732 844

Õiglase väärtuse hindamine kasutades				
	Lisa	Kokku	Olulised jälgitavad sisendid (Tase 2)	Olulised mitte jälgitavad sisendid (Tase 3)
Hindamise kuupäev: 31.12.2017				
Varad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses:				
Kinnisvarainvesteeringud	7	850 000	-	850 000

Varad, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:

Nõuded ostjate vastu	11	6 857 429	-	6 857 429
Antud laenud ja kapitalirendinõuded seotud osapooltele	9,11	1 448 161	-	1 448 161

Kohustused, mille õiglase väärtuse avalikustamine on nõutud:

Saadud laenud seotud osapooltelt	16,27	41 365 360	-	41 365 360
Faktooringu kohustused	14	932 300	932 300	-
Saadud laenud teistelt juriidilistelt isikutelt	14,15	2 865 000	-	2 865 000
Kapitalirendikohustused	14,15	2 676 739	-	2 676 739
Võlad tarnijatele	16	9 631 120	-	9 631 120

Ühegi hindamise puhul ei kasutatud Tase 1 sisendeid.

Juhtkonna hinnangul ei erine Kontserni finantsvarade ja –kohustuste bilansiline väärtus oluliselt nende õiglasest väärtusest. Nõuded ostjatele ja võlad hankijatele on lühiajalised ja seega on juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus lähedane nende õiglasele väärtustele. Suurem osa Kontserni pikaajalistest võlakohustustest baseeruvad ujuval intressimääral, mis muutub vastavalt turu intressimääradele. Juhtkonna hinnangul ei ole Kontserni riskimarginaalid oluliselt muutunud võrreldes laenude saamise ajaga ja Kontserni võlakohustuste intressimäärad vastavad turutingimustele. Eelnevast tulenevalt hindab juhtkond, et pikaajaliste kohustuste ja nõuete õiglased väärtused on ligilähedased nende bilansilistele väärtustele. Õiglase väärtuse määramiseks on kasutatud diskonteeritud rahavoogude analüüsi, diskonteerides lepingulisi tuleviku rahavooge kehtivate turuintressimääradega, mis on Kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel.

29. Bilansipäeva järgsed sündmused

Laenukohustused

Farmi Piimatööstus AS suurendas kehtiva laenulepingu raames krediidiasutuselt saadud investeerimislaenu 200 tuhande euro võrra. Seoses sellega muutus ka laenulepingu intress. Uus intressimäär on 2,25 % + 3 kuu Euribor. Laenu tagasimakse periood jäi samaks.

Kontserni emattevõttelt saadud pikaajalise laenu tähtaega pikendati 25 kuu võrra ehk 29. märtsini 2024. Tagasimaksegraafiku muutmine vähendab lühiajalisi laenukohustusi 744 tuh euro võrra.

30. Emaettevõtte konsolideerimata aruanded nagu need on nõutud Eesti Raamatupidamise Seaduses

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud kooskõlas Eesti Raamatupidamise Seadusega ning need ei ole emaettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 "Konsolideerimata finantsaruanded" mõistes.

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
VARAD		
Pikaajalised varad		
Materiaalne põhivara	7 760 393	8 739 565
Kinnisvarainvesteeringud	95 000	95 000
Immateriaalne põhivara	3 996 637	4 011 227
Pikaajalised finantsinvesteeringud	12 008 286	12 008 286
Pikaajalised nõuded	39 562 440	35 332 191
Pikaajalised varad kokku	63 422 756	60 186 269
Käibevara		
Varud	1 930 615	2 133 833
Nõuded ja ettemaksed	1 620 558	5 574 452
Raha ja raha ekvivalendid	143 080	1 158 773
Käibevara kokku	3 694 253	8 867 058
VARAD KOKKU	67 117 009	69 053 327
OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED		
Omakapital		
Aktiivkapital	2 095 664	2 095 664
Ülekurs	1 735 286	1 735 286
Kohustuslik reservkapital	194 931	194 931
Muud reservid	63 912	63 912
Jaotamata kasum / -kahjum	14 232 311	13 003 415
Omakapital kokku	18 322 104	17 093 208
Pikaajalised kohustused		
Võlad ja ettemaksed	1 446 545	207 242
Laenukohustused	34 944 473	39 944 714
Sihtfinantseerimine	39 526	50 306
Pikaajalised kohustused kokku	36 430 544	40 202 262

Lühiajalised kohustused

Võlad ja ettemaksed	7 275 273	8 162 040
Laenukohustused	5 089 088	3 595 817
Lühiajalised kohustused kokku	12 364 361	11 757 857

Kohustused kokku

48 794 905	51 960 119
-------------------	-------------------

OMAKAPITAL JA KOHUSTUSED KOKKU

67 117 009	69 053 327
-------------------	-------------------

Konsolideerimata koondkasumiaruanne

	2018	2017
Tulu kliendilepingutest	49 749 245	0
Müügitulu	0	51 424 176
Müüdud toodangu kulu	-39 933 823	-42 755 631
Brutokasum	9 815 422	8 668 545
Turustuskulud	-5 558 549	-5 783 246
Üldhalduskulud	-1 581 176	-2 190 156
Muud äritulud	102 564	57 350
Muud ärikskulud	-6 810	-14 016
Äriksasum (-kahjum)	2 771 451	738 477
Finantstulud	2 205	2 915
Finantskulud	-1 544 760	-236 467
Kasum (-kahjum) enne maksustamist	1 228 896	504 925
Tulumaksukulu	0	-75 000
ARUANDEAASTA PUHASKASUM	1 228 896	429 925
Muu koondkasum	0	0
ARUANDEAASTA KOONDKASUM	1 228 896	429 925

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 01. jaanuar 2017	1 948 950	0	194 931	63 912	12 873 490	15 081 283
Aktsiakapitali suurendamine	146 714	1 735 286	0	0	0	1 882 000
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	429 925	429 925
Muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	0	0	429 925	429 925
Väljakuulutatud dividend	0	0	0	0	-300 000	-300 000
Seisuga 31. detsember 2017	2 095 664	1 735 286	194 931	63 912	13 003 415	17 093 208
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	1 228 896	1 228 896
Muu koondkasum	0	0	0	0	0	0
Aruandeaasta koondkasum kokku	0	0	0	0	1 228 896	1 228 896
Seisuga 31. detsember 2018	2 095 664	1 735 286	194 931	63 912	14 232 311	18 322 104
Tütaretevõtete bilansiline väärtus konsolideerimata bilansis						-12 008 286
Tütaretevõtete väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil						14 816 630
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember 2018						21 130 448

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

	2018	2017
<i>Rahavoog äritegevusest</i>		
Puhaskasum	1 228 896	429 925
<i>Korrigeerimised:</i>		
Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	1 368 699	1 474 847
Immateriaalse vara amortisatsioon ja väärtuse langus	62 600	185 216
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	0	1 855
Kasum/-kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-14 225	-32 043
Finantskulud	1 544 760	236 467
Finantstulud	-2 205	-2 915
Muud mitterahalised korrigeerimised	-10 780	71 407
Rahavoog äritegevusest enne käibekapitali muutusi	4 177 745	2 364 759
Nõuete ja ettemaksude muutus	-381 632	-1 117 071
Varude muutus	203 218	110 597
Võlgade ja ettemaksude muutus	405 896	-1 792 113
Rahavoog äritegevusest kokku	4 405 227	-433 828
<i>Rahavoog investeerimistegevusest</i>		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost	-427 627	-330 553
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük (müügihinnas)	21 884	72 098
Kapitalirendi nõuete laekumised	14 061	46 285
Saadud intressid	2 015	3 004
Rahavoog investeerimistegevusest kokku	-389 667	-209 166
<i>Rahavoog finantseerimistegevusest</i>		
Saadud laenud	105 000	0
Laenude tagasimaksed	-2 240 123	-112 303
Faktooringkohustuse muutus	-932 300	932 300
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-460 896	-666 793
Aktsiate emiteerimine	0	146 714
Laekumised sihtfinantseerimisest	0	47 937
Makstud intressid	-1 502 934	-67 067
Makstud dividendid	0	-300 000
Makstud ettevõtte tulumaks	0	-75 000
Muud rahavood finantseerimistegevusest	0	-18 652
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku	-5 031 253	-112 864
RAHAVOOD KOKKU	-1 015 693	-755 858
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	1 158 773	1 914 631
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	143 080	1 158 773

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

AS Farmi Piimatööstus juhatus teeb ettepaneku kanda 2018 majandusaasta kasum summas 2 767 981 eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumi hulka:

Jaotamata kasum seisuga 31.12.2017	14 272 674
2018 majandusaasta kasum	<u>2 767 981</u>
Kumulatiivne kasum	<u>17 040 655</u>
 Jaotamata kasum seisuga 31.12.2018	 <u><u>17 040 655</u></u>

06. mai 2019

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 06.05.2019

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus (registrikood: 10928619) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
KATRE KÕVASK	Juhatuse liige	06.05.2019
VALDIS NOPPEL	Juhatuse liige	06.05.2019

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Aktiiseltsels Farmi Piimatööstus aktsionäridele

Märkusega arvamus

Oleme auditeerinud Aktiiselts Farmi Piimatööstus ja tema tütarettevõtte (edaspidi: kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2018 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuse aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid ning konsolideeritud aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates, välja arvatud meie aruande osas „Märkustega arvamuse alus“ punktis 2 kirjeldatud asjaolude mõjud ning punktis 1 kirjeldatud asjaolu võimalik mõju, kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt kontserni finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Märkusega arvamuse alus

1) IFRS-i nõuete kohaselt on kontsern kohustatud arvestama tarnijatele võlgu oldavate summade ja muude finantskohustiste arveldamisega hiline misel kogunevat intressi ja viiviseid. Auditi käigus tuvastasime, et kuna juhtkond toetus Tere AS saneerimiskavale (st eeldas, et saneerimiskava kinnitamisel ei tule kõnealuseid intresse ja viiviseid tasuda), ei ole kontsern kõnealuste intresside ja viivistega seotud viitvõlgu kajastanud. Kuna saneerimiskava ei olnud meie aruande koostamise kuupäevaks veel kinnitatud, ei olnud meil võimalik hankida auditi käigus piisavalt tõendusmaterjali selle kohta, milline oleks võinud olla kõnealuste viiviste ja intresside (mis sõltuvad saneerimiskava kinnitamisest, vt lisa 15) mõju kontserni konsolideeritud kohustustele ja omakapitalile 2018. aasta 31. detsembri seisuga ning nimetatud kuupäeval lõppenud aruandeperioodi kasumile.

2) IAS 1.69 kohaselt ei saa liigitada ettevõtte kohustist pikaajaliseks, kui neil ei ole aruandeperioodi lõpu seisuga tingimusteta õigust lükata kohustiste tasumist edasi rohkem kui 12 kuud pärast aruandeperioodi lõppu. 2018. aasta 31. detsembri seisuga on lisas 15 loodud konsolideeritud pikaajalised kohustised 4,2 mln euro võrra ülehinnatud ning konsolideeritud lühiajalised kohustised sama summa võrra alahinnatud. Kohustiste liigitamine pikaajaliseks toimus juhtkonna koostatud saneerimiskava alusel. 2018. aasta 31. detsembri seisuga ei olnud kohus Tere AS saneerimiskava veel kinnitanud (vt lisa 15) ning seetõttu ei oleks tohtinud selle koostamisel kasutatud hinnanguid ja põhimõtteid raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendada.

Visime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperide eetikakoodeksiga (Eesti) ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele.

Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie märkustega arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamuse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahknab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui meie aruande osas „Märkustega arvamuse alus“ kirjeldatud asjaolude mõjud välja arvata, ei ole meil sellega seoses millegi kohta aru anda.

Asjaolu rõhutamine

Juhime tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 15. lisale, kus kirjeldatakse Aktiiselts Farmi Piimatööstus tütarettevõtte Tere AS-i saneerimiskava. Lisas 15 kirjeldatud olukorra lahendamise suhtes esineb oluline ebakindlus, mis võib negatiivselt mõjutada kontserni finantsseisundile ja majandustulemustele, kuid selle mõju täpset ulatust on hetkel võimatu prognoosida. Meie arvamuse ei ole selle asjaoluga seoses märkusega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ning sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande korrektselt koostamist ja esitamist ilma pettusest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama kontserni suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitada infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärtesitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust kontserni suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada kontserni suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuste finantsteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamuse kontserni konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame kontserniauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsed puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/allkirjastatud digitaalselt/
Olesia Abramova
Vandeauditori number 561
Ernst & Young Baltic AS
Auditoritrettevõtte tegevusloa number 58
Rävala pst 4, 10143 Tallinn

Liisi Semjonov
Vandeauditori number 682

6. mai 2019

Audiitorite digitaalallkirjad

Aktsiaselts Farmi Piimatööstus (registrikood: 10928619) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
OLESIA ABRAMOVA	Vandeaudiitor	06.05.2019
LIISI SEMJONOV	Vandeaudiitor	06.05.2019

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Piima töötlemine, piimatoodete ja juustu tootmine	1051	107648354	99.65%	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 3321404
Faks	+372 3321405
E-posti aadress	piim@farmi.ee
Veebilehe aadress	www.farmi.ee